

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 45 Din
polletno 270 Din
celoletno 540 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nov zastoj v sestavljanju vlade

Dr. Spahova zahteva preprečila, da bi se včeraj sestavila vlada — Nove velikanske intrige samostojnih demokratov

Izid krize zopet negotov

r Belgrad, 26. jul. (Tel. Slov.) Mandatar krone g. dr. Korošec je potem, ko je tekom včerajšnjega dneva dobil principiellen pristavek večine parlamentarnih skupin za sodelovanje v svoji vladi, pričel danes razgovore o podrobnostih, ki pridejo v poštev pri sestavi vsake vlade. Dočim so vse programatične zadeve bile soglasno sprejete ter se niso pojavile nikake težkoče, so pri vprašanju razdelitve portfeljev nastopile precejšnje težkoče, ki jih dosedaj še ni bilo mogoče prebroditi. Glavne težkoče obstoje v zahtevi dr. Spahe, da dobi dva portfelja, dočim je dosedaj imel samo enega. Ta zahteva dr. Spahe je prišla precej iznenada in to tembolj, ker se je splošno mislilo, da bo razdelitev portfeljev ostala ista, kakor je bila dosedaj. G. dr. Spaho je tekom ponovnih pogajanj s prvaki in mandatarjem krone izjavil, da je to njegovo osebno mišljenje, da ne more odstopiti, in da mora radi tega, ker pri ostalih strankah ne obstoja nikaka volja, temu ugoditi, sklicati svoj klub na posvetovanje in je z ozirom na to poklical vse poslance za jutri v Belgrad. Z ozirom na to se je vprašanje definitivne sestave ministrske liste in njene potrditve odložilo. Medtem pa so se pričele velikanske intrige, predvsem od slovenskih samostojnih demokratov, ki bi radi videli, da sestavi vlado kdorkoli, samo ne dr. Korošec. Težkoče, ki so se sedaj postavile na pot mandatarju sicer niso tako velike, da bi jih ne bilo mogoče prebroditi, vendar pa sedaj po dogodkih ne moremo izreči svoje definitivne sodbe o izidu.

Dolgotrajna včerajšnja pogajanja

r Belgrad, 26. julija. (Tel. >Slov.) Kot prvega je danes sprejel mandatar krone našega poslanika v Rimu g. Rakiča, ki je g. dr. Korošca informiral o razmerah med nami in

Radič je zelo slab

č Zagreb, 26. jul. (Tel. Slov.) Značilno je, da niti jutrišnja številka »Narodnega Vala«, ne piše niti besede o novo nastali politični situaciji, razen da v nekaterih člankih strahovito napada Srbijance in srbijanske stranke. Pisanje »Narodnega Vala« se dovaja v zvezo s poslabšanjem zdravstvenega stanja Stefana Radiča. Radič je hotel jutri odpotovati v Vražinske toplice, toda po nasvetu zdravnikov ne sme iti. Vsi obiski pri Radiču so prepovedani. Ponovno so se začeli izdajati bulletini o zdravju. Danes opoldne so zdravniki posetili Radiča in izdali bulletin: Temperatura 38, ob enem s temperaturo porast bitja žile na 120. Izločevanje sladkorja povečano. Kakor je videti iz tega in iz izjav oseb, ki so blizu Radiča, je Radič zelo slab in se nekateri boje celo katastrofe.

č Zagreb, 25. julija. (Tel. >Slov.) Vest, da je dr. Korošec dobil mandat za sestavo vlade, je izzvala v krogih KDK pravo konsternacijo. Dasi se je kandidatura dr. Korošca po povratku mandata Hadžića smatrala za najverjetnejšo, se je vendar mislilo, da dr. Korošec ne bo dobil mandata, ker je bil aktiven član dosedanje vlade in ker Srbijanci ne bi dovolili, da pride na čelo vlade katoliški duhoven. Zagrebški liberalni krogi so radi tega dejstva najbolj osupnjeni. Pravijo, da je to prihod reakcije. Značilno je pisanje »Hrvata«, ki je včeraj napisal zelo oster članek proti SLS, danes pa ima preko vse prve strani naslov: »Krvavi režim se vrača.« V ostalem pa »Hrvat« ugotavlja, da bo dr. Korošec že danes sestavil vlado, v katero bo vzel med drugimi tudi Stefana Bariča in dr. Angjelinoviča. Dočim Hrvat piše tako ostro, pa »Narodni val« niti z besedo ne omenja politične situacije. Samo na tretji strani omenja mimogrede ironično, da je kriza krasno rešena in pravi: »Samo tako naprej!« Ta molk radičevskih listov je zelo simptomatičen in se v zagrebških po-

italijo s posebnim ozirom na nettunske konvencije. Takoj nato se je vršila v predsedništvu vlade konferenca voditeljev vseh strank, ki so pristale na to, da stopijo v vlado g. Korošca. Navzoči so bili mandatar krone g. dr. Korošec, predsednik radikalnega kluba g. V. Vukičević, predsednik demokratskega kluba g. Ljuba Davidović, predsednik JMO g. dr. Spaho in dr. Voja Marinković. Konferenca je bila zelo dolga in je trajala nad dve uri. G. dr. Korošec je po tej konferenci takoj odšel v dvor, kjer ga je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienco, ki je trajala nad eno uro. G. Davidović je po tej konferenci časnika izjavil: »Nikjer ni nobenih težkoč. Razgovarjali smo se o programu vlade, o njeni sestavi in o vseh željah ter zato stvar polagoma napreduje. Nam se ne mudi ravno zelo.« »Ali nam lahko poveste, če bo danes sestavljena vlada?« »Tudi to bi bilo lahko mogoče, vendar sigurno ni. Mi se razgovarjamo, in če bo potrebno, bomo nadaljevali razgovore še jutri. Vsaka stvar, ki se hoče storiti, mora biti dobra in mora biti dobro izpeljana. Zato je treba delati previno in solidno.«

Po avdienci, ki se je med tem vršila, je mandatar krone g. Korošec odšel ponovno v predsedništvu vlade, kjer je imel daljši sestanek z g. Veljo Vukičevićem. Časnikarji tudi topot od g. Korošca niso dobili nobenih obvestil.

Tekom popoldneva se je zvedelo, da vlada zato še ni sestavljena, ker je tekom pogajanj g. dr. Spaho postavil zahtevo, da dobi njegov klub še drug resor. Ta zahteva je precej presenetila in okoli te zahteve so se vršila dolgotrajna pogajanja tekom celega popoldneva in večera. G. dr. Spaho pa od te zahteve ni mogel odstopiti in je zato sklical svoj klub, da on o tem sklepa, kajti radikalni so na drugi strani odločno proti temu, da bi odstopili še kak resor.

litičnih krogih to tolmači kot popolna disorientacija radičevcev. »Obzor« pravi v uvodniku o novonastali situaciji, da mandat dr. Korošca ne bo prinesel Korošcu niti strankarske niti narodne koristi, ker je on pravzaprav figura, ki bo delala po željah radikalov in demokratov. »Obzor« smatra, da so nastopili težki dnevi in da morajo Hrvati mirno in hladno gledati na politične dogodke. »Narodni val« pravi, da mora opozicija paziti, da ne bi nesmotrene izjave dale vladi material za napade.

V zvezi za nastalo politično situacijo je bil danes pri Stjepanu Radiču dr. Ante Trumbić, ki je ostal pri njem okoli pol ure. Ker pa se Radič ne počuti dobro, se nista razgovarjala o političnih vprašanjih, temveč samo o Radičevem zdravstvenem stanju. Dr. Trumbić je imel potem daljšo konferenco z inž. Košutičem. V Zagrebu se govori, da bo opozicija, če se skliče v Belgradu narodna skupščina, sklicala v Zagreb poseben parlament. V resnih političnih krogih se na to ne veruje, dasi radičevci naglašajo, da bi do tega lahko prišlo. Ko je dr. Trumbić prišel iz Radičevega stanovanja, je dal uredniku »Obzora« izjavo, da je vest o mandatu dr. Korošca tako zelo vplivala na Radiča, da se je njegovo zdravstveno stanje poslabšalo. Radič je bil uverjen, da dr. Korošec ne bo dobil mandata. Razen tega je dr. Trumbić izjavil, da bo Hrvatski blok v težkih časih, ki so nastopili za Hrvate, šel skupaj z drugimi Hrvati in da je sedaj prišel čas, da preneha strankarska politika in da se vodi samo narodna politika. Dr. Trumbić je že tudi omenil, da bi pri eventualnih volitvah Hrvatski blok šel skupno s HSS.

Kako Radič - obtožuje?

č Zagreb, 26. julija. (Tel. >Slov.) Kakor se poroča, je Stefan Radič zahteval, da se razen proti Puniši Radiču vrši preiskava

Popolna konciliantnost demokratov

Popoldne se je ponovno sestal demokratski klub na sejo, kjer je g. Davidović poročal o dosedanem poteku pogajanj za sestavo nove vlade. Na tej seji je govorilo kakih 15 govornikov, ki so bili vsi zato, da se vlada sestavi, češ da ljudstvo želi to vlado in da je že sito krize. Ko so končali vsi govorniki, je demokratski klub sklenil, da kljub svoji številni moči ne vztraja pri zahtevi, da bi imel pet resornih ministrstev, marveč da se zadovolji samo s štirimi resori, izraža pa željo, da petega dobijo muslimani. Ob enem demokratski klub izraža željo, da bi SLS dobila v tej novi vladi poleg predsedstva še dva resorna ministra. Ob enem je demokratski klub pooblastil gg. Davidoviča, Marinkoviča in Vojo Veljoviča ter jim dal popolnoma proste roke za vsa pogajanja glede sestave vlade. Takoj po tej seji je g. Davidović odšel v notranje ministrstvo, kjer je imel daljši sestanek z g. dr. Korošcem.

Velike težkoče

Medtem je bil sprejet v avdienco g. Aca Stanojevič. Konferenca je dolgo trajala. Glede današnjih pogajanj krožijo najrazličnejše kombinacije in verzije. Tako se govori o ministrskih kandidatih sledeče: Predsednik vlade dr. Korošec, ki bi obenem obdržal resor notranjega ministra. Poleg tega naj bi SLS dobila še resor socialne politike. Minister financ bi po teh verzijah imel postati dr. Nikola Subotić, minister za promet Andra Stanić, dočim bi drugi ostali. Od demokratov bi ostali Voja Marinković in Milan Grol, dočim bi mesto Miševića in Pere Markovića imeli priti drugi ljudje. Tudi še več drugih verzij je krožilo; vendar so to samo ugibanja in jih beležimo samo po svoji časnikarski dolžnosti. Težkoče ki so se pojavile, pa so kljub temu zelo velike.

tudi proti Velji Vukičeviću, Dragomiru Jankoviću in predsedniku narodne skupščine dr. Periću. Danes je bil objavljen del obtožbe, v kateri zahteva Radič: Zahtevam nadalje, da se razširi preiskava tudi na onih 23 poslancev, ki so podpisali predlog Puniše Radiča, da se preišče moje stanje, in sicer zato, ker sem po operaciji v Belgradu zvedel, da govori ves Belgrad, da je teh 23 poslancev napravilo poseben klub, v katerem so žrebali, kdo naj v parlamentu ubije Stefana Radiča. Kocka je zadel Puniša Radiča in on je bil 19. junija v Skoplju in tu se mu je sporočilo, da se je njegovi ženi in njegovi deci pripetila težka avtomobilska nesreča, on pa je odgovoril: »Zato pa so oni sigurne priče, da mora on jutri 20. junija brezpogojno biti v Belgradu, da izvrši za državo neko zelo važno in neodložljivo dejanje«. Nazadnje naj se preiskava razširi tudi na predsednika narodne skupščine dr. Ninka Perića, na Veljo Vukičevića in na ministra dvora Jankovića, da se ugotovi, ali ni Puniša Radič k tem osebnostim meseca junija čisto zahajal ponoči in ostal pri njih vedno dalj časa ponoči, kolikor bolj se je približeval 20. junij, in ako so ti nočni sestanki res bili, kaj se je na njih razgovarjalo in pripravljalo.

Zagreb pričakule vlado koalicije

č Zagreb, 26. julija. (Tel. >Slov.) Zagrebški večerni listi ugotavljajo, da se je sestava nove vlade zakasnila radi tega, ker se klubi in šefi klubov niso sporazumeli o razdelitvi ministrskih portfeljev. Posebno se naglašja, da radikalni ne morejo dovoliti, da izgubijo vse važne portfelje, posebno da je pri radikalih velik odpor proti zahtevi demokratov, ki baje zahtevajo, da pridejo vsa gospodarska ministrstva v njihove roke. Vendar pa se splošno smatra, da se bo dr. Korošcu posrečilo, sestaviti listo zvečer od osmih. Če se mu ne bo posrečilo sestaviti vlado do tega časa, bo to samo radi tega, ker je dr. Spaho izjavil, da bi

hotel konzultirati svoj klub, da bi mogel odstopiti od zahteve po dveh ministrstvih, med njima po finančnem.

Fantazije

č Zagreb, 26. julija. (Tel. >Slov.) Navzhe pomirljivo pisanju »Slovenca« pišejo zagrebški listi, posebno »Hrvat«, »Obzor« in »Riječ«, da bo nova vlada začela ogorčeno borbo proti Hrvatom ter da je očitno iz pisanja »Slovenca«, »Samouprave« in »Odjeka«, da bo vlada, čim bo imenovana, nastopila z obznanom proti Hrvatom.

Trgovinska pogajanja s Češko-slovaško se odlože

v Praga, 26. julija. (Tel. >Slov.) Za trgovinska pogajanja z Jugoslavijo določeni oktoberški termin se bo morda zopet odgodil, ker mora na eni strani Jugoslavija počakati na rešitev svoje notranje krize, na drugi strani pa so češkoslovaški člani zaposleni z drugimi razpravami, za katere so se že obvezno dogovorili.

Zastopstvo naše vojske v Pragi

v Praga, 26. julija. (Tel. >Slov.) Sredi meseca oktobra pričakujejo v Pragi jugoslovanske vojaške delegacije pri proslavi desetletnice obstoja češkoslovaške republike. Ta delegacija bo obstojala iz dveh odličnih jugoslovanskih generalov pod vodstvom vojnega ministra.

v Praga, 26. jul. (Tel. >Slov.) Vojni minister Udržal je danes v nekem govoru izjavil med drugim: Kljub neugodnemu geografičnemu položaju države se bomo v slučaju nevarnosti lahko branili. In analov svetovne vojne je razvidno, da so Čehi odložili svetovno vojno. Če bi se Čehi ne bili branili prelivati svoje kri za Avstrijo, bi Avstro-Ogrska nikdar ne propadla. Utegnil bi kdo ugovarjati, da bi naše nemške in madjarske manjšine v danem slučaju lahko slično postopale. Toda ta strah je neutemeljen, ker naši Nemci in Madjari nimajo niti najmanjšega povoda tako postopati, ker uživajo idealno enakopravnost.

Ugodnosti za Trst

č Rim, 26. julija. (Tel. >Slov.) Na današnji seji je ministrski svet odobril zakonski osnutek, ki dovoljuje Trstu, Tržiču in Miljam iste davčne olajšave, ki jih uživa Neapol že od leta 1904. V smislu novega zakona bodo nova industrijska podjetja in tudi novi obrati, ki le izpopolnjujejo prejšnje, za 10 let prosti carine na stroje in na ves material ter davkov na takozvano premično bogastvo, na zemljišča in stavbe, in sicer za vse investirane kapitale. Ta ukrep je v zvezi z namenom, da se Trst industrializira.

Konservativci za novo zaščitno carino

v London, 26. julija. (Tel. >Slov.) Baldwin je izjavil deputaciji konservativnih narodnih poslancev, ki so prosili za zaščitno carino za jekleno industrijo v svrhu pobijanja inozemske konkurence in ki so naglašali, da bo s tem zmanjšana brezposelnost in da bo tudi ugodno vplivalo na premožno industrijo, da vlada dobro pozna težki položaj velike industrije in da ji skuša pomagati s tem, da se uvedejo lokalne carinske olajšave. Uvedbo zaščitne carine pa odklanja vsaj pred volitvami. Konservativna skupina 200 poslancev je nato sklenila, da bo jeseni nanovo začela kampanjo in obnovila svoje zahteve.

Sovražnosti ob poljsko-litvanski meji

v Varšava, 26. julija. (Tel. >Slov.) Po poljskih časnikarskih vesteh je v zadnjem času prišlo zopet do spopadov na poljsko-litvanski meji. Tako je neki litvanski vojak iz zasede ustrelil poljskega vojaka, drugega pa nevarno ranil. Dve poljski učiteljici sta bili v neki litvanski vasi brez vzroka umorjeni. Govori se, da Litva koncentira svoje vojaštvo ob poljski meji.

Boji v Romuniji

v Dunaj, 26. julija. (Tel. >Slov.) »Pesti Naplo« poroča iz Kološa, da je romunska narodno-kmetijska stranka končala priprave za protiparlament. Vlada ne bo dovolila nobenih objav o dogodkih na tem protiparlamentu in tako za inozemske, kakor tudi za domače liste uvedla strogo cenzuro.

Lapčević: Cincarstvo v Srbiji

Piše Franc Smodej.

(Dalje.)

Cincarjev je v Srbiji zelo malo, žive v goratih krajih na periferiji Južne Srbije in so kulturno zaostali ostanki sužnjev rimskega cesarstva ter so, nekdanji sužnji, ves srednji vek, pa še do dandanes večidel ostali nomadski pastirji, brez osnovnih sposobnosti za razvito in moderno mestno življenje.

Cincarskih zaselj v Srbiji ni moglo biti dosti. Po avstrijskem popisu iz l. 1718. je bilo v vseh 11 nahijah (okrajih) Srbije vsega 2456 družin, l. 1721. pa v 15 nahijah 6020 srbskih in 193 turških posestnikov ter 424 vdov. Popis navaja 153 srbskih in 32 turških trgovin, pa nobene cincarske, gostiln pa je bilo vsega 11 in 14 mesarij; med lastniki ni bil noben Cincar. V delovodnem protokolu Kara-Gjorgja, v protokolu magistrata mesta Sabca in v protokolih in arhivu mesta Požarevca je zabeleženih polno imen tedanjih trgovcev in obrtnikov, bilo je med njimi polno sporov, ali nobenega cincarskega imena ni zabeleženega.

Samo Belgrad tvori po osvoboditvi neko izjemo, toda ne v veliko škodo svojemu nacionalnemu značaju. Popis belgrajskega prebivalstva iz l. 1820. izkazuje 3500 Srbov in Židov, pa nobenega Cincarja. Po osvoboditvi izpod turškega jarma je Belgrad štel nekaj stotin družin, med katerimi ni bilo nobenega Cincarja. V njem je bilo 26 trgovcev in obrtnikov iz Avstro-Ogrske, a od teh so bili samo 4 Židi in Nemci, vsi drugi so bili čistokrvni prečanski Srbi. Mogoče, da je bil med njimi kak Makedonec, ki ga je statistika pravilno štela med Srbe, ki pa so jih Srbi v svoji nekritičnosti imenovali goge in cincarje in s tem niso hoteli obeležiti njihovo narodnost, ampak njihov poklic. Z izrazi »dundjeri«, »goge« in »cincarji« so Srbi tedaj označevali tesarje, zidarje in kramarje iz Ohrida in Debra, kjer Cincarjev sploh ni bilo. To dokazuje akt z dne 4. avgusta 1838. l., ki začneja takole: »Njegova Svetlost Milostivjejši Gospodar i Knjaz naš dobivši izvesti, da majstori: dundjeri i cincari i goge« itd. Besede »majstori«, »dundjeri«, »cincari« in »goge« so pisani z malimi začetnicami, ki torej pomenijo poklice, a ne narodnosti. Tako sta iz Ohrida bila s priimki »Cincar« srbska nacionalna junaka in vojvoda Cincar-Janko (Janko Popović) in Cincar-Marko (Marko Krstić), ki so ju tako imenovali zaradi makedonskega naglasa in vsled spomina na tesarje, zidarje in slikarje, ki so prihajali iz Ohrida in Debra.

Da so bili že v začetku 18. stoletja trgovci v Belgradu Srbi, dokazujejo tudi imena trgovcev, ki so šli l. 1725. v deputacijo k cesarju in so ga prosili, da potrdi esnafska (cehovska) pravila. V tej deputaciji so bili trgovci: Maksim Hadži-Petrovič, Adam Branković, Novak Petrovič, Stojko Jovanović, Stevan Radivojevič, Mihajlo Jovanović, Radisav Simonović, Maksim Petrovič, Radovan Radovanović, Petar Vuković, Nikola Tomić in Stojan Vuković (Glas Srpske Kraljevske Akademije LXIV, 14). Torej noben Cincar!

Ta pravila sama dokazujejo, da so tedaj srbski trgovci skrbno čuvali, da ostane trgovina v njihovih rokah. Samo srbski trgovci, organizirani v esnafu, so smeli blago uvažati iz Turške, Avstrije in Nemčije in z njim trgovati; drugi so se smatrali za tihotapce, njihova roba se je morala prodati in del izkupička je pripadel pravoslavni cerkvi nadangela Mihaela, drugi del esnafske blagajni in tretji državni upravi. Pomembna sta člena 1. in 15. pravil. Prvi je določal, da morajo mesečni s svojimi družinami hoditi v cerkev in se strogo držati svojih krščanskih obredov. Po čl. 15. se je moral vsak neoženjen član esnafa oženiti; če bi tega ne storil, pa živel razuzdano, je moral biti kaznovan. Sodi ti je imel trgovski sodnik in odbor esnafa, in del globe je zopet moral pripasti cerkvi, drugi esnafu in tretji državni upravi.

»Če je kak Cincar,« zaključuje Lapčević, »zašel v Srbijo, so to le posamezni slučaji, ki absolutno ne morejo vplivati ne na značaj naših mest, ne na sistem naše trgovine. Kot trgovci imamo najčistejši nacionalni element, ki se še neprestano rekrutira iz naših bližnjih vasi, a značaj trgovine so pri nas napravili Nemci, ki je neprestano pod njihovim vplivom, odkar je nastala.«

Dokazi, ki jih navaja g. Lapčević za svojo tezo, razmetani in ponavljajoči se v posameznih člankih, pač niso vsi tako striktni, da ne bi bili mogoči tudi drugačni zaključki. Vendar so Lapčeviću dokazi vsaj verjetni, kolikor nimajo striktno dokazne moči, nasprotniki njegove teze pa niso podali nobenih nasprotnih dokazov, ne zgodovinskih, ne etnoloških.

Dunajska vremenska napoved: Najprej jasno in nekoliko bolj vroče.

Novosadska vremenska napoved. Prevladovalo bo tiho in vedro vreme v celi kraljevini. V severnih krajih bo deloma oblačno. Malo dežja bo morda na severu in v sredi države. Temperatura ne bo znatno padla.

Kellog pride osebno k podpisu

v Pariz, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Briand je včeraj sprejel ameriškega poslanika, ki mu je izjavil, da bo Kellog prišel v Pariz zadnji teden meseca avgusta na podpis protivojnega pakta in upa, da bo pri tej priliki mogel govoriti z vsemi zunanjimi ministri udeleženi držav. Pogodba se bo podpisala 27., 28. ali 29. avgusta, vsekakor pa pred zasedanjem Društva narodov v Ženevi. Kakor poročajo listi, bodo osebno navzoči zunanji ministri Anglije, Belgije, Poljske in Češkoslovaške. Nemške vesti, da dr. Stresemann ne more priti v Pariz, dokler traja zasedba Porenja, so povzročile razočaranje in pariški listi v zadnjem času vidno naglašajo zahtevo, da se ustvari vzhodni Locarno kot protidajatev za izpraznitev Porenja. Temu nasproti pa javlja »New York Herald«, da je dr. Stresemann na povabilo Brianda za udeležbo pri podpisu že odgovoril pritrdilno in da se je šele potem končno določil pariški sestanek. Mussolini pa ne bo prišel osebno v Pariz, temveč ga bo zastopal državni podtajnik. »Excelsior« de-

mantira vest, da se bo neposredno po podpisu Kellogovega pakta vršila mednarodna razorožitvena konferenca. Le-ta se bo sestala šele po sklepu pripravljalne komisije Društva narodov, če bo dovolj upanja na uspeh.

v Berlin, 26. julija. (Tel. >Slov.<) »B. Z. am Mittag« doznava, da se je dr. Stresemann izjavil pripravljenega, priti v Pariz na podpis Kellogovega pakta, če mu bo zdravstveno stanje dopuščalo. Iz Pariza bi šel potem dr. Stresemann naravnost v Ženevo. V berlinskih političnih krogih se smatra, da bo podpis Kellogovega pakta in Stresemannovo potovanje preko Pariza v Ženevo tvorilo dober začetek za bodoča pogajanja o izpraznitvi Porenja.

v Pariz, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Kakor se sedaj na pristojnem mestu oficijelno potrjuje, je dan za podpis Kellogovega pakta definitivno določen na 26. avgust. Francoska vlada je povabila vse zunanje ministre, ki so se udeležili pogajanj, da pakt podpišejo osebno.

Protesti delavskih množic proti Nobilu

v Berlin, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Komunistična »Rote Fahne« objavlja očividno iz dobrih moskovskih virov senzacionalna poročila o švedski notki, ki je bila poslana Mussoliniju in v kateri se zahteva mednarodna, nepristranska in temeljita preiskava o Nobilovi ekspediciji in posebno o usodi Malmgreenovi. List posebno naglašuje ugotovitve ruskega letalca Čuhnovskega, ki je razločno videl tri osebe, ter izjavlja, da protislovja v izpovedbi Zappijevi zagrinjajo usodo Malmgreena v tajinstveno temo. Zappi je najprej izjavil poveljniku »Krasina«, da sta Italijana pustila Malmgreena na otoku Broch. Ko pa je »Krasin« hotel voziti tjakaj, je Italijan razburjen izjavil, da ta pot nima nobenega pomena, ker je Malmgreen ostal mrtev na ledu. V protislovju sta tudi izpovedbi obeh italijanskih častnikov, da sta gladovala trinajst dni, dočim ladijski zdravnik na »Krasinu« mnenja, da sta stradal samo malo dni. Pripomniti je še, da je Zappi, ko je bil rešen, nosil mnogo Malmgreenove obleke. Končno je češkoslovaški učejak Behounek izjavil, da Malmgreen, ki je bil pri katastrofi Italije težko ranjen, ni odšel na pot po ledu prostovoljno, temveč na zapoved Nobila. Iz tega se sklepa, da je Nobile poslal v smrt Malmgreena, od katerega so je bal neprijetnih odkritij. Ta komunistični list objavlja v drugi obliki tudi že javljeno vest, da sta spremljevalca na Nobilovo povelje ubila Malmgreena in ga tudi pojedla, ko so jima pošla živila.

v Pariz, 26. jul. (Tel. >Slov.<) Kakor doznava »Paris Soir«, se pojavljajo v francoskih letalskih krogih vedno večji očitki proti mornariškemu ministrstvu, ker je poslalo poročnika Guilbauda na pomoč ekspediciji Nobila z neprimernim letalom, in s tem spravilo v nevarnost življenje Amundsenova in njegove tovariše. Aparat »Latham« za polet na severni pol ni bil primeren, ker se njegov motor polni z vodo. Da so izbrali to letalo, ne pa letalo »Fregatte« poročnika Parisa, se je to zgodilo samo zato, ker je gradbena tvrdka hotela imeti aparat »Fregatte« pripravljen za polet preko Oceana. Mornariško ministrstvo odločno protestira proti tem očitkom in izjavlja, da se je izbralo letalo »Latham« zato, ker je bilo pripravljeno na start. V ostalem pa so strokovnjaki mornariškega ministrstva mnenja, da se mora za polarne polete smatrati za popolnoma primeren tudi motor, ki se polni z vodo. Nekatere zveze francoskih invalidov so poslale protestno pismo takim zvezam v Italijo, in v njem izjavili, da je izredno nepravilno, da pišejo italijanski listi s tako majhnim spoštovanjem o francoski pomožni akciji pod Amundsenom in Guilbaudom. Francija je delala samo v čustvu človečnosti in bi se moral akcija zato v Italiji vsaj spo-

štovati, če se zanjo že ne zahvali.

v Stockholm, 26. jul. (Tel. >Slov.<) Švedska pomožna ekspedicija je s parniki in letali ter vsem osebjem včeraj dospela v Tromsø. Člani ekspedicije smatrajo svoje delo za končano in nadalnje iskanje za brezpredmetno. Ruski letalec Čuhnovski vztraja pri svoji trditvi, da je videl na ledu tri moše. Med njim in Zappijem je večkrat prišlo do prepira, ker sta Italijana zahtevala, da naj se fotografske slike takoj razvijejo, dočim je Čuhnovski hotel s tem čakati, da bi mogel za razvijanje porabiti prvovrsten material.

v Berlin, 26. jul. (Tel. >Slov.<) Na povratku v Italijo bo Nobile potoval tudi skozi Nemčijo. Italijansko poslanstvo v Berlinu je naročilo zanj poseben spalni vagon za progo Warnemünde — Belin — Magdeburg — München — Verona.

v Stockholm, 26. julija. (Tel. >Slov.<) »Città di Milano« je danes dospela v Narvik. Vlada se boji nemirov, ker posebno delavski listi s svojimi »poslanimi« pozivajo k demonstracijam. Neka notica pravi, da hočejo videti moža, ki se je prvi dal rešiti, ki je zapustil svoje ranjene tovariše, s seboj pa vzel svojega psa, in da hočejo videti tudi Zappija in Mariana, ki sta izkopala grob svojemu tovarišu in ga zapustilo ob smrtni uri. List vzklika: »Malmgreen, kje si Malmgreen,«

v Stockholm, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Na predlog meteorologa švedske pomožne ekspedicije je list »Nya Dagbladet« danes dal na razpolago znesek 10.000 švedskih kron kot nagrado za onega, ki najde Malmgreenovo truplo.

Zalosten sporej.

v Kodanj, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Ladji »Città di Milano«, ki je davi okoli 7. ure prišla v Narvik, se je peljala nasproti več norveških častnikov. Njihov poskus, priti na ladjo, pa se ni posrečil. Razporeženje na obali je zelo razburjeno. Nihče ni hotel prijeti vrvi, ko so jih z ladje vrgli na obalo in »Città di Milano« je morala poslati lastne mornarje, da so ladjo pritrldili na obalo. Tudi ni prišel k sprejemu noben švedski častnik. Radovedneži niso prišli na svoj račun, ker so Italijani ostali nevidni. Šele zvečer bodo zapustili ladjo in vstopili v vagon, ki je pripravljen na obali in je zaklenjen. Švedske letalce Thorneberga, Lundberga in Landströma so pri prihodu v Narvik priserčno pozdravljali. Italijanska posadka ladje je napravila iz jader hodnik, da bi Nobile mogel stopiti iz ladje v vagon, ne da bi ga ljudstvo videlo, kar je pri gledalcih povzročilo, da so delali razne zasmehljive opazke, tako da so Norvežani, ki so prvotno bili zelo resni, polagoma prišli v veselo razpoloženje.

Amerika priznava Kitajsko narodno vlado

v New York, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Državni departement je po ameriškem poslaniku poslal kitajski narodni vladi ter zastopnikom desetih evropskih držav in Japonske noto, v kateri se ugotavlja, da se ustvarja nova zedinjena Kitajska, ki izhaja iz homatij zadnjih let. S tem se kitajska narodna vlada dejanski priznava kot edina politična oblast na Kitajskem, s katere so Združene države pripravljene ta-

koj začeti pogajanja o novi carinski pogodbi. Kar se tiče priznanja de iure, se da iz note sklepati, da je državni departement pripravljen to vpoštevati. Poudarja pa se, da nima nota nobenega vpliva na stališče Japonske v Mandžuriji in da ji tudi ni pripisovati nobenega drugega mednarodnega političnega pomena.

Italijanska justica nad nedolžnimi Slovenci

ž Trst, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Danes dopoldne je bil po tridnevni razpravi zaključen proces radi škocjanskega incidenta. Obtoženci so bili obdolženi, da so v nedeljo 13. maja v Gombačevi gostilni v Škocjanu prepevali protidržavne pesmi in s tem žalili kralja in ministrskega predsednika, ter da so onesestili italijansko trobojnico. Obtoženci so izjavili, da so nedolžni. Kot obtožilna priča je nastopil edino 26 letni Milko Gombač iz Škocjana, sedaj bivajoč v Trstu, ki je obtožence tudi naznanil oblastem. Proti njemu pa je pričalo pet oseb. Državni pravdnik Gargano je zahteval, da se obtoženci obsodijo na 17 mesecev, Grgič kot najstarejši pa na 24 mese-

cev. Zagovornik, odvetnik Zennaro je govoril za popolno oprostitev. Sodni dvor je po dvehurnem posvetovanju izrekel razsodbo: Grgič Silvester, bivši učitelj iz Bazovice, se obsodi na 23 mesecev zapora in 1400 lir globe, Vesel Gvidon, visokošolec iz Trsta, na 17 mesecev in 1300 lir, ravnotako tudi Cargo Leon iz Kanala. Čok Milan iz Lonjera, Čač Anton iz Lonjera. Dalje je bil obsojen Čeragonja Cvetko iz Herpelj na 12 mesecev, Čerkvenik Franc iz Gradišnice na 14 mesecev 5 dni in 1000 lir, Čerkvenik Alojz na 14 mesecev in 2 dni, dočim je bil Ferdinand Kenda iz Komna oprošč en. Obsojenci so vložili priziv. NOBILE.

Izjemno stanje v Egiptu

v London, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Glasom vesti egiptskega lista »Balagh« zahteva 135 senatorjev in poslancev stranke Vafd v resoluciji, v kateri označujejo odgoditev parlamenta kot protiustavno, da se takoj skliče seja na dan 28. julija. Predsednika poslanske zbornice in senata sta zahtevala od notranjega ministra, da se pošljejo ključki poslopja parlamenta, čemur vlada ni ustregla. DROBNE.

Novo sovjetsko investicijsko posoilo

v Moskva, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Sovjetska vlada je sklenila, da bo 1. septembra razpisala novo notranje posojilo 500 milj. rubljev v svrhu industrijskih investicij in pospeševanja poljedelstva. Obveznice se bodo glasile za deset let in se bodo glasile po 25 rubljev. Polovica se bo obrestovala s 6% obrestmi in se bo deloma žrebala s premijami, druga polovica pa se bo izstavila kot čista loterija.

Po revolti na Portugalskem

v Lisboa, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Ministrski svet je podpisal dekret, ki določa kazni za vstaše pri zadnjem puču. Častniki bodo po tem, kakor so bili aktivno udeleženi, odpuščeni s 0% zadnje plače, podčastnike bodo degradirali, vojake pa bodo, kolikor se jim bo dokazala udeležba pri izdaji, za tri leta odgnali v kolonije. Deseti lovski bataljon, ki se je vstaji pridružil, bodo razpustili. Položaj je še negotov. Čete so še pripravljene. Vsak dan se vršijo aretacije.

Francozi proti priključitvi

v Pariz, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Francoski listi, izvzemši socialistični »Populaire«, ostro napadajo Nemčijo radi dunajske demonstracije za priključitev, ki jo posebno vidijo v nedeljskem velikem sprevodu pevcev. Celo levičarski listi, kakor »L'Ouvreur«, izjavlja, da zahteva Francija striktno izvrševanje mirovnihih pogodb. Priključitev pomeni novo vstajenje nacionalizma. Če gre za to, da se ustvari zedinjena Evropa, bomo pri tem sodelovali, če pa gre za to, da se ustvari Velika Nemčija, smo proti Nemčiji. Nacionalistični »Avenir« izjavlja, da bi Nemčija Avstrijo očitno absorbirala. Pripravljeni moramo biti na to, da bo potem nemški nacionalizem kmalu zopet zahteval nazaj Alzacijo in Lotaringijo. »Populaire« pa brani idejo priključitve s pravico samoodločbe narodov.

Razdor med macedonskimi revolucionarci

v Sofija, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Med bolgarsko-macedonskim komitejem je prišlo včeraj pri Nevrokopu do spopada med pristaši Protogerova in Mihajlova, pri čemer je bil en moč ubit, več pa ranjenih. Nastopilo je vojaštvo, ki je bojevnike razorožilo. Podrobnosti še niso znane. Do spopada je najbrže prišlo radi tega, ker je Mihajlov preteklo nedeljo sklical v gorovju pri Petriču kongres macedonske organizacije, na katerega je prišlo samo 20 delegatov. Dasi je po statutu organizacije za sklepčnost potrebna prisotnost 43 delegatov, je Mihajlov razglasil kongres za sklepčen ter se je pustil izvoliti v centralni komite skupno z dvema mladima človekoma Dragovim in Kurcovic. Ker nasprotniki Mihajlova ne priznavajo veljavnosti te volitve, obstojata sedaj dva centralna komiteja revolucionarne macedonske organizacije.

Drobne vesti

v London, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Japonski ministrski predsednik je izjavil včeraj zastopnikom Anglije, Amerike, Francije in Italije, da Japonski ni mogoče pristati na ukinitje kitajsko-japonske pogodbe iz leta 1896. in razpravljati o reviziji pogodbe, dokler Kitajska vztraja pri ukinitvi brez roka.

v London, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Nadškof v Canterburyju je oficijelno podal angleškemu kralju svojo demisijo in bo 12. novembra po svoji zlati maši zapustil svoje mesto.

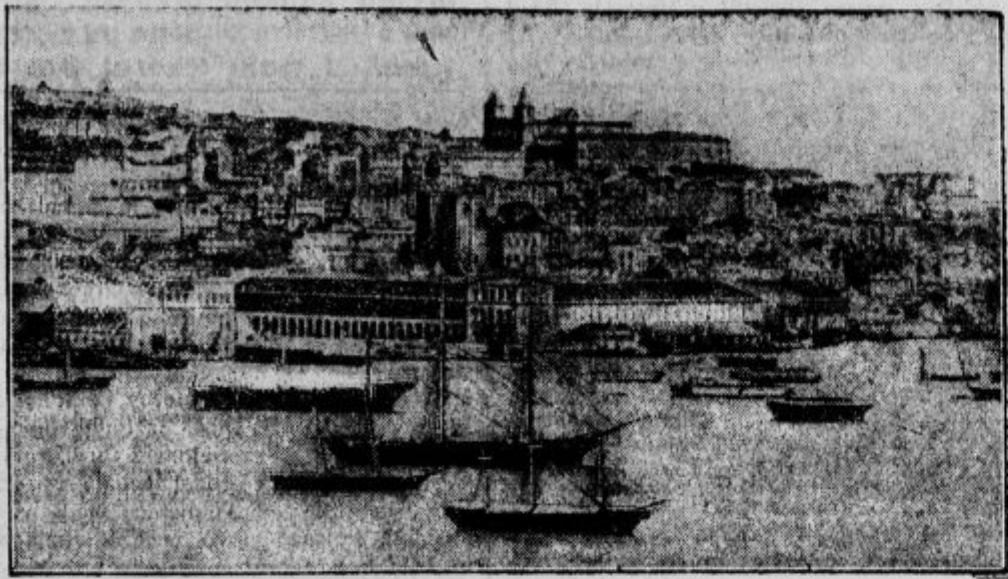
v London, 26. jul. (Tel. >Slov.<) V Smirni sta bila včeraj dva potresna sunka, ki sta napravila precejšnjo škodo.

v Jeruzalem, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Po poteku svojega triletnega uradovanja zapusti še ta mesec lord Plumer Palestino, da najprej nastopi svoj dopust, potem pa se ne vrne več. Za novega višjega komisarja jer bil imenovan sir Robert Chancellor, dosedanji guverner južne Rodezije.

v Pariz, 26. jul. (Tel. >Slov.<) Francoski prekoceanski letalec Paris, ki je na prvi etapi srečno priletel do Azorov, je moral tam ostati, ker se je pokvaril motor. Nadomestni motor bodo takoj poslali za njim na Azore, vendar pa bo moral ostati na Azorih najmanj en teden.

v London, 26. julija. (Tel. >Slov.<) Romunski princ Karel, ki je bil po dogovoru z zavezniki po belgijski vladi interniran na nekem gradu v Ardenah in ki je izjavil belgijski vladi, da gradu ne bo zapustil, stanuje od včeraj dalje v neki vili v Le Coque pri Ostendu. Belgijska vlada je bila pozvana, da uvede preiskavo o obnašanju princa.

Sve1 v slika1

K večnim revolucijam na Portugalskem.

Te dni se je odigrala v Lizaboni (glej sliko zgoraj) enaindvajseta revolucija v zadnjih sedmih letih, ki je bila pa že tretji dan zatrta, toda mesto je še vedno v obsednem stanju.

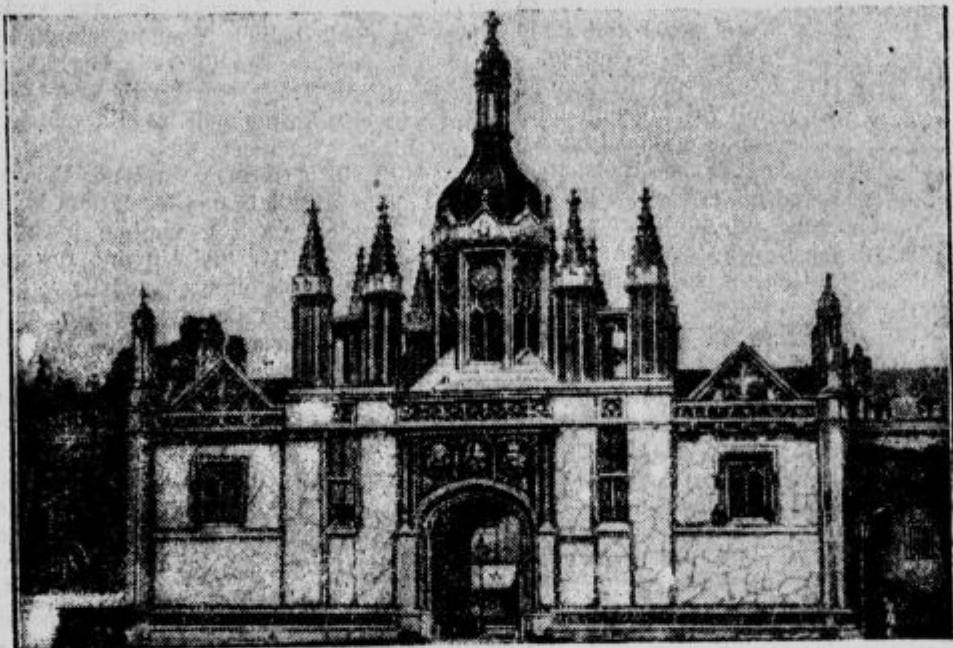
S političnega ozadja velike dunajske pevske slavnosti:

P. Loebe, predsednik nem. drž. zbora (1), M. Hainisch, avstrijski zvezni predsednik (2) in Karel Seitz, dunajski župan (3), ki prisostvujejo prireditvam pevcev na posebni tribuni.

Nusret Bej

dosedanji predsednik turškega državnega sveta in novi turški poslanik v Berlinu.

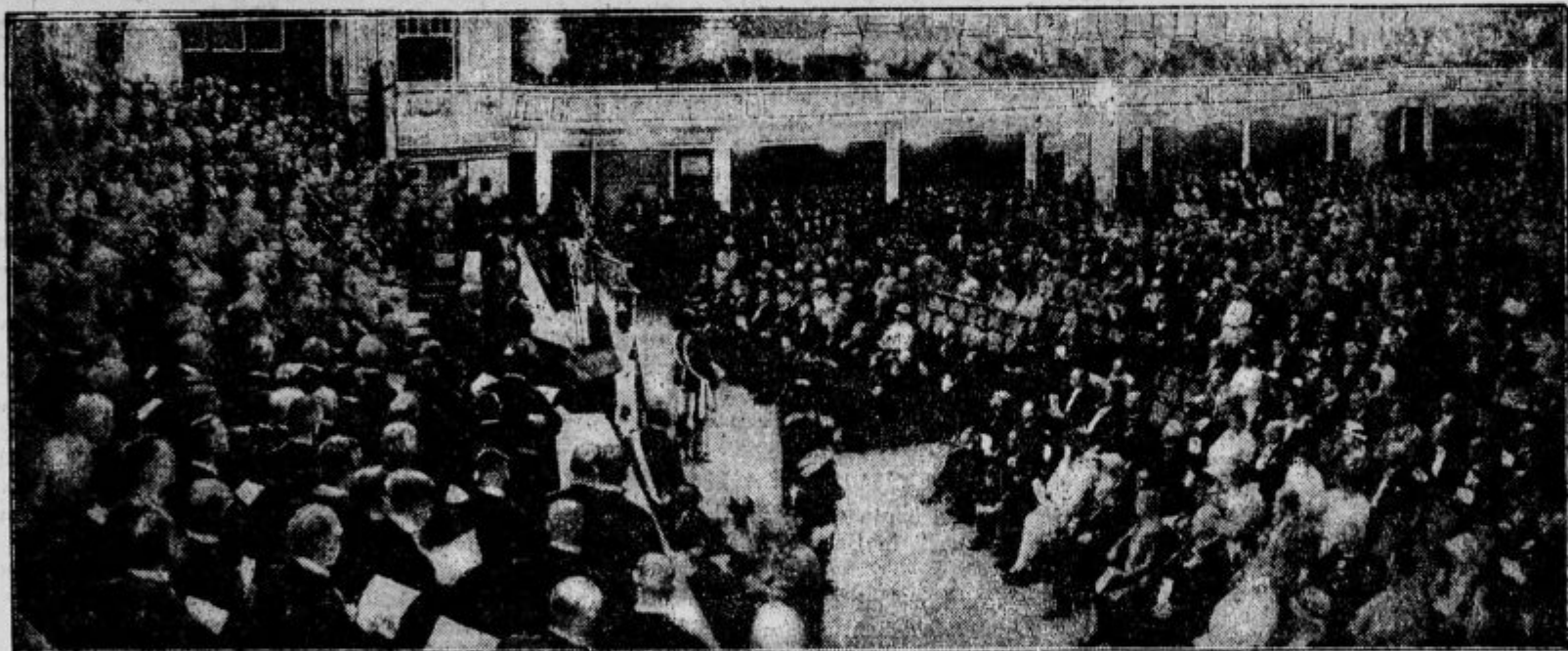
Mojstrsko delo moderne arhitekture:

novi »Kings College« znamenite angleške univerze v Cambridgu.

Ellen Terry

svetovno znana angleška igralka, ki je pred kratkim umrla, stara 80 let

Otvoritveni koncert ogromne nemške pevske prireditve na Dunaju

ob priliki proslave Schubertovega jubileja; to je bila menda doslej največja pevska prireditev na svetu.

»Tako, paglavec, sedaj pa povej, zakaj si bil kaznovan.«
»Vidiš, papa, najprej me pretepaš in slednjič niti ne veš ne zakaj.«

Ako imaš v pohištvo luknje od žebčev, črvov ali povzročene na kakršenkoli način, skuhaj kleja ali lima ter ga zmešaj z žaganjem. S tem zalij luknje.

Zagreb-Belgrad

(Prvič z letalom.)

Kadarkoli sem doslej videl letalo v svojih višavah nad Ljubljano, so se mi vselej vrtila vprašanja: »Kdo je neki tam gori? Ali jih je več? Odkod leti in kam? In kaj neki si misli, ko gleda doli na mesto?«

Nisem pričakoval, da bom kedaj sam zletel v sinje, višave in sam skušal, kakšne misli in čustva navdajajo letalca nad mesti in vasi. Pa zgodilo se je. Dne 11. t. m. sem dobil to-le pisemce iz Zagreba: »Gospod profesor! Moje orožne (t. j. letalske) vaje so pri kraju. Dne 18. t. m. ob 7 zjutraj se vrnem po najkrajši in najlepši poti t. j. z letalom, v Belgrad, odtod pa domov v Bač (Banat). Ali se mi pridružite? Dajte se, ne bo Vam žal: poskusili boste najdrznejšo in najlepšo človeško iznajdbo vseh časov in narodov; doživeli boste to, o čemer je človek sanjal, odkar po zemlji hodi. Rešeni boste za nekaj časa vseh zemskih spon, kakor duh boste pluli skozi nov, preseuettljiv razgled. Obenem deluje taka-le vožnja v čistih, hladnih višavah krepično na živce. Kar pridite! Sporočite mi, da Vam prihranimo mesto. Z Bogom! Vaš Fr. Zaren, rez. vazduhopl. Kapetan I. kl.« — To je bil klic iz vsemirja, vzvišen, vabljliv! Ali naj bi ga bil preslišal? V šoli sem učencem venomer gonil, da se mora člo-

vek prav do starosti učiti (ač gerásko didaskómenos), si vedno obzorje širiti, se za vsak resnični napredek zanimati: ali naj zdaj tako izredno priliko za vse to zamudim? Kaj bi rekli moji učenci, ako bi to zvedeli? Ali bi se to reklo: dober zgled dajati? Razen tega, kdo me vabi s seboj na polet? G. Z. je bil pilot že vsa štiri leta vojne, prestal divje boje v zraku, in odtedaj dela vsako leto kot rez. častnik štiritedenske letalske vaje, najdrznejše poskuse, pa se mu še nikdar ni nič pripetilo; ako bi bilo količkaj nevarno, ne bi vabil svojega starega profesorja. Odgovoril sem takoj: Pridem!

Toda od tistega trenutka nisem bil nič več miren: neprestano sem se videl visoko v zraku letečega in — padajočega. Vse tiste noči sem slabo spal, pa ne samo zaradi vročine. Previdno sem temu ali onemu prijatelju omenil, da bom — letel. Hotel sem jih preizkusiti, kaj poret. Odgovori niso bili vsi bodri in bodreči: »Mar si na glavo pal?« mi je dejal prvi; slišal sem iz besed kakor prerokbo, kam bom pal. »Po zemlji varno hodi!« mi je drugi citiral Prešerna. Tretji pa je dejal: »Za ves svet ne bi letel! V zrak bi šel samo v enem slučaju: ako bi moral izbirati med letalom in — vislicami!«

V torek, 17. t. m. sem nastopil pot. Najprej seveda v Zagreb. Dostojevskij piše nekje, da človeku, ki ga peljejo v smrt, dobro dě vsak ovinek, ki mu pot podaljša. Meni je

dobro děl razgovor v železniškem vozu, vozil sem se z g. nadsvetnikom inž. Zbrizajem, potujočim v vodogradbenih zadevah v Belgrad. Gledala sva koruzo, ki se kljub suši še povsod noter do Zagreba dobro drži, gledala sledove posebnih strug (kanalov) v Savi izza predželezniških časov, gledala, kako je od Zidanega mostu do Zagreba vsa proga že od začetka uravnana za dvojni tir (prej sam tega nisem opazil!) itd., tako da sem med razgovorom čisto pozabil, kam grem in kaj me čaka.

Zagreb! G. Z. me je pričakoval. Še enkrat mi je prijazno čestital k moji pogumni odločitvi (molče sem požrl hvalo!), nato pa v šali dostavil: »Za noč se spodobi poštna večerja, ki bo morda zadnja, kajne?« Prisiljeno sem se nasmehnil. Kod »Lovačkov roga« smo se seznanili s slovensko družbico: Fr. Kovač, sin lesnega veletrgovca iz Starega trga pri Rakeku, se je v nujnih poslih nahajal na potovanju. G. Z. mu je predlagal: »Letite z nama, Za trgovca je zračni promet kakor nalašč.« »Saj nisem na glavo pal,« je bil odločni odgovor. G. Z.: »Tako? Vi se torej bojite? Čujte, mladi gospod, govorite bolj tiho, da Vas Vaša nevesta ne bo slišala! Z železnico potujete mnogo in na daleč; mar mislite, da ste v žel. kupeju varnejši nego v zraku? Vedite, gospod, v zraku je varnost stooctotna!« G. Z. je izrekel še par tehtnih v prilog letalstvu; tedaj se je v g. K. zgodila čudovita

sprememba. Zabliskale so se mu oči. Uprl jih je še vame: »Kaj se res nič ne bojite?« Zlagal sem se: »Nič!« G. K.: »Dobro, letel bom z vama! Da bi le bil prostor!«

Drugo jutro (18. t. m.) sva z g. Z. kmalu po 6 čakala na Jelačičevem trgu avtobus, ki vozi potnike na letališče daleč tja ven na jugovzhodno stran mesta. »Sami bomo,« je pripomnil g. Z., ko ni bilo videti nikogar v bližini. Čez par minut pa sta prišla še dva mlada častnika in en civilist. Končno je prišel tudi pilot. G. Z. naju je predstavil. Ušle so mi besede (še danes se jih sramujem): »Ali ste dobro spali, g. pilot?« (Jaz namreč nisem bil zatisnil očesa, pa ne samo zaradi vročine.) Gospod se je samo prijazno nasmehnil, nato pa rekel g. Z.-u: »Imat čemo koščavcu« (močan protiveter). Ko sem zbog te opazke pomenljivo pogledal, mi je g. Z. pojasnil: »G. pilot je to zvedel iz Belgrada; v stalni zvezi so med seboj glede zračnih sprememb.« Med vožnjo v avtobusu mi je g. Z. pojasnil, da je pilot Rus, skušen mož in — družinski oče.

O pol 7 smo pridirjali na letališče. Tam je že čakal g. K., z njim pa sta bila sestra in svak. Pozdravili smo se, a besede niso hotele prav na jezik; bilo mi je, ko da me nekaj v grlu tišči. Prvi pogled je bil na letalo, ki je bilo pripravljeno za let. Bil je ogromen tič s štirimi perutnicami; namesto trebuha ima kabino, vso v oknih.

Malo pred sedmo smo zasedli vseh pet

Kaj je novega

KOLEDAR

Petek, 27. julija. Pantaleon, Natalija, Junkunda.

ZGODOVINSKI DNEVI.

27. julija: 1857. se je otvorila železniška proga Ljubljana—Trst. — 1898. je bila dograjena ljubljanska mestna topničarska vojašnica. — 1862. se je v Ljubljani ustanovil »Južni Sokol«. — 1897. je umrl v Ljubljani slovenski pisatelj Janko Krsnik. — 1904. je bil v Peterburgu (Leningradu) umorjen ruski notranji minister Plehve. — 1759. je umrl matematik P. d. Maupertuis. — 1890. se je pričela pariška julijska revolucija. — 1836. se je rodil italijanski pisatelj G. Carducci. — 1841. je padel v dvoboju ruski pisatelj Mihail Lermontov.

★ Blagoslovitev praporov novomeškega in šmihelskega. Orla bo dne 5. avgusta t. l. v Novem mestu po tem-le sporedu: Ob 5. zjutraj budnica, sprejem gostov na kandidatskem kolodvoru ob 6., in na novomeškem kolodvoru ob tričetrt na 8 pri šentjanskem vlaku, ob pol 9 v kapitelski cerkvi blagoslovitev praporov, cerkven govor in sv. maša; ob pol 10 sprevod mimo okrajnega glavarstva po Ljubljanski cesti, trgu kraljeviča Petra na Grm, kjer bo takoj skušnja za telovadbo, nato odmor. Ob pol dveh litanije v cerkvi pri Božjem grobu na Grmu, ob pol treh pa javna telovadba na Grmu, po telovadbi prosta zabava in srečolov. Sodeluje orlovska godba iz St. Jerneja in novomeška godba.

★ Velikolaška orlovska srenja ima 29. t. m. v Velikih Laščah svojo telovadno prireditel. Prijatelji orlovstva iskreno vabljeni!

★ Švicarski konzulat v Zagrebu objavlja, da dne 1. avgusta t. l., to je na dan švicarskega narodnega praznika, ne uraduje in bo konzulat ta dan zaprt.

★ Smrtina kosa. V sredo zjutraj ob pol 6 je preminul šestdesetletni posestnik in lastnik valčnega mlina v Guštanju Andrej Oražen. Zadel ga je kap, ravno ko je ogledoval jez, katerega je nameraval v kratkem popraviti. Pokojni je bil zaveden Slovenec tudi ob času, ki ni bil primeren za javno izpričevanje svojih čustev in svoje narodnosti. Za njim žaluje ne samo številna družina, kateri je bil dober oče in vzoren vzgojitelj, temveč tudi vsi oni, ki vedo ceniti njegove zasluge.

★ Romanje na sv. Višarje bo 4. in 5. avgusta. Pravkar smo dobili dovoljenje od merodajnih faktorjev. Odhod posebnega vlaka bo v soboto zjutraj ob pol 8 z glavnega kolodvora. Vlak se bo ustavil na vseh postajah do Kranjske gore. Romarji iz Štajerskega, Dolenjskega in Notranjskega imajo zvezo s posebnim vlakom, tako da jim ni treba prenočevati v Ljubljani. Vlak se vrne 5. avgusta med 5 in 6 v Ljubljano, udeleženci imajo tudi ob vrnitvi zveze z vlakom. Po možnosti naj opravijo udeleženci spoved že doma. — Slov. kršč. ženska zveza.

★ Na novoustanovljeni meščanski šoli v St. Vidu nad Ljubljano bo vpisovanje v I. razred v ponedeljek, dne 30. julija t. l. od 8 do 12. K vpisu naj prinesejo učenci in učenke izkaz in rojstni list, oziroma rojstni izpisek.

★ Šestmesečni gospodinjčki tečaj se prične 15. oktobra t. l. na kmetijski gospodinjčki šoli v Kranju. Sprejemajo se učenke, ki so izpolnile 16. leto in se žele pridružiti gospodinjstvu, odnosno kuhanju, šivanju, pranju, likanju, urejanju in snajenju hišnih prostorov, po možnosti pa tudi vrtnarstva — v kolikor to dopušča jesenski in pomladanski čas

sedežev v kabini: bili smo, kakor omenjeno, dva mlada častnika kot »izvidjača« ter trije civilisti. G. Z. je sedel spredaj k pilotu. Niti prej, ko smo stali zunaj, niti ko smo bili že v kabini, niso delali nikakih ceremonij z nami; videl sem, da je ta vožnja že čisto vsakdanji dogodek. Gosp. let. kapetan I. kl. Cenčič, iz znane narodne rodbine tržaške, je bil tudi poleg; a govorili smo čisto kaj drugega, samo ne o tem, kako bomo leteli. Ko sem sedel v kabini, sem čakal, kedar nas bodo — privezali; zakaj tudi to so mi v Ljubljani napovedovali. Kaj še! Vse, kar so storili, je bilo to, da je uslužbenec vrata kabine zaklenil in ključek izročil pilotu, ki ga je vteknil v žep. To sem zdaj vedel: skupaj pojdemo s pilotom, kamor pojdemo! In še to mi je bilo takoj jasno: edina nevarnost bi bila v tem, če bi kak potnik hotel med vožnjo gori v zraku vrata odpreti ter pred časom »izstopiti«; tak »izstop« ni dovoljen, zato hrani ključek pilot. Sicer pa ima potnik, kolikor sem videl, notri precej svobode: če kaj potrebuje, n. pr. če hoče kaj odložiti, je prostor v to odločen zadaj v »repuc«. Midva z g. K. nisva ves čas nič iskala v tistem repu. Mislil sem tudi, da se bomo potniki kaj predstavili drug drugemu kot »socii dolorum«; pa nič — očitno ta vožnja ni vredna tolike pozornosti.

Točno ob 7 je prišel ovion — motor je deloval že prej — po ravnini tekati kakor razjarjen petelin po dvorišču. Naenkrat pa se je dvignil »nebu pod oblake«; hotela sva z g. K. še enkrat pozdraviti našine ljudi tam spo-

— kakor tudi posnemanja mleka »Alfa« posnemašnikom, izdelave presnega masla in domačega sira. Poučuje se verouk, vzgojeslovje, hranslovje, računstvo, zdravoslovje, živinoreja, uporaba sadja, spise in gospodinjstvo. Pouk se vrši v zavodu, pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev. Učenke se sprejemajo le za celo dobo šestih mesecev. Za stanovanje, hrano, kurjavo in razsvetljavo je plačati mesečno 500 dinarjev. Nekolekovani prošnji za sprejem je priložiti krstni list, zdravniško spričevalo, šolsko izpustnico in obvezno pismo starišev, da bodo plačali vse stroške šolanja in poslati na vodstvo Kmetijske gospodinjčke šole v Kranju, ki daje na željo potrebna pojasnila. Vodstvo prosi, da se tista dekleta, ki so se prijavila ob priliki razstave, ponovno priklase s pismeno prošnjo. Istotam se dijakinje sprejemajo na stanovanje in vso pripadajočo oskrbo.

★ Semenja na Sušaku. Letni semenja za vsakovrstno blago se vrši, kakor vsako leto o priliki romanja na Trsat, tudi letos na Sušaku (Regentov trg) 14., 15. in 16. avgusta.

★ Smrtina nesreča. Dne 24. julija je petošolec murskosoboške gimnazije I. Muršič prišel na kegljišču v gostilni g. Černjaviča za električno žico. Ni se mogel osvoboditi in je izdihnil. Koga zadene krivda, se še ne ve.

★ Žrtve Save. V Studencu pri Krškem je dne 22. t. m. v Savi utonil pri kopanju mladenič Rudolf Matko. Matku je priskočil na pomoč trgovec v Studencu g. Franc Stojš, toda pomoč je bila žal prepozna. Pogreb se je vršil dne 24. t. m. ob obilni udeležbi.

★ Strela. V ponedeljek, 23. t. m. je razsajala na Slovenjgradec in nad okolico huda nevihta. Okrog pol 7 zvečer se je začelo temniti: Iz severozakoda so se privlačili temni oblaki in kmalu nato se je med bliskom in gromom ulil dež. Med nevihto je tresčilo v hišo posestnika Ferdo Lampreta v Starem trgu št. 9. To je bil prav poseben slučaj strele. Tresčilo je skozi dimnik, ga razklalo na dvoje, odtod v hišo in jo je dobesedno razklalo in raztrgalo. Zidovi so vsi razpokani in luknjasti, omet je ves odpadel, peč in štedilnik raztrgana. Pri tem je bila v hiši zbrana družina, oče mati in dva otroka. Očetu se ožgalo srajco na plečah. Vsi so bili omamljeni, hujšega se pa ni nobenemu pripetilo. Strela je bila najbrž vodena, ker se hiša ni užgala.

★ Nesreča vojaškega letala v Dubrovniku. V sredo zjutraj je tik pred vhom v dubrovniško luko padel z višine 100 metrov v morje naš novi hidroavion za bombardiranje. Letalo je pilotiral narednik Grešič, v posebni kabini so bili regatni kapetan Pirks in major Simič, pri pilotu pa sta sedela mehanik Kresaja in fregatni kapetan Ivan Kern. Ko je bil avion v višini 100 metrov, je poskušal napraviti nekoliko krožnih poletov, pri tem pa je pričel naglo padati v morje. Pristaniško poveljstvo je takoj poslalo letalu na pomoč remorker. Letalo je padlo z vsem prednjim delom v vodo in so se morali častniki umakniti iz kabine v vodo. Hujše sta bila ranjena Pirks in Simič, lažje pa Butkovič in Kresaja. Kern je še pravočasno skočil iz letala in ni bil ranjen. Ranjence so prepeljali v Gruž, kjer so dobili zdravniško pomoč. Vzrok nesreče še ni ugotovljen. Letalo so potegnili na obalo.

★ Poljski požar v Bački. V bližini vasi Tovariševa v Bački je iskra iz lokomotive povzročila poljski požar, ki je zavzel ogromen obseg in uničil žita v vrednosti nad pol milijona dinarjev. Požar je nastal na polju posestnika Ivana Thona, ravno ko so domačini mlatili. Malo kasneje je požar prešel na polje

daj — pa jih že nisva videla. Bili smo že visoko v zraku. Tisti hip me je obsulo množico prej neznanih čustev. Najprej: Kaj, ko bi se zdajle kaj utrgalo? Meril sem globoko... A samo hip: odprl se je razgled v daljavo in širjavo čez Turpolje, kakršnega še nisem imel v življenju. Dole sem bil gledal zemljo vedno z gora ali iz zvonikov itd., danes prvič naravnost doli, kakor tič, ki z višave išče plena, da nenadoma plane nanj. Pluli smo nad samo pestro geometrijo: njive in travniki, vse lepo razdeljeno v pravokotnike najrazličnejše velikosti; njivah vsa pšenica že požeta in v kopice zložena (semtertja so tudi že mlatili s strojem kar zunaj na polju). Leteli smo čez silne hrastove šume, žal, tistega šumenja, ki tako dobro de ušesu, nismo slišali, ampak samo brnenje in petje motorja), kamor so pred leti hodili čez zimo naši ljudje sekati in tesati, in so jih tolikrat ogoljufali hrvaški Zidje. Vsak hip smo leteli nad kakim selom, ki so zelo dolga, razvrščena ob obeh straneh ceste. Nehote mi je bila vedno pred očmi Gregorčičeva kltica:

Poglejte bratje to zemljo, ravnine glejte pod seboj, po njih lepó polje rodi, bliske se mesta in vasi.

Če je kaj močno pihalo? Vetrta nismo prav nič čutili, ker je bila kabina zaprta. Leteli smo nad Lipikom ter videli njegove lepe nasade. Nekje nad Požego smo prišli v Poletno ploho, kmalu nato smo uzrli pod seboj mavrico. Leteli smo nad Brodom: imeli

Petra Köhla in je le malo manjkalo, da niso zgorela tudi gospodarska poslopja. Ogenj je uničil žitno polje v obsegu pol kvadratnega kilometra. Po dolgem, napornem gašenju se je gasilec in kmetom posrečilo požar ugasiti. — Pri Starem Bečju je nastal velik požar, ki je uničil okrog 400 žitnih kopie.

★ Dve smrti obsojdi v Mostarju. Pred tedni smo poročali o dveh groznih umorih, ki sta si sledila v teku treh dni v Mostarju. Oba morilca, dedke Stoja Mandičeva, ki je umorila starico Maro Radulovičovo in Mehmed Drijevič, ki je umoril trgovca Manojla Miličeva, sta bila obsojena na smrt in je sedaj sarajevsko višje sodišče ti dve obsodbi potrdilo.

★ Zeno zabodel z nožem v prsa. V osiješko bolnico so pripeljali te dni 29 letno Mileno Novakovičovo z hudo rano na prsih. Mileno je hotel umoriti kmet Stanko Radojčič, velik pijanec in razuzdaneč, s katerim je živila v divjem zakonu več let, pa je pred štirimi leti pobegnila od njega. Radojčič je bil obsojen, da mora plačati 20.000 Din Mileni za svojega sina in se je je hotel sedaj iznebiti Orožniki so Radojčiča aretirali in je ta takoj priznal zločin.

★ Sava naplavila tri trupla. Sava je v bližini kopališča pri Zagrebu naplavila v torek zvečer truplo nekega moškega, katerega identitete še niso mogli ugotoviti. Truplo je ležalo v vodi najmanj osem dni. Utopljenec je star kakih 25 let, je srednje postave, lepega obraza, plavalas in modrih oči. — Blizu Trnjanskega pri Zagrebu je Sava vrgla na breg še dvoje trupel. V enem utopljenecu so spoznali pogrešanega Edvarda Huzeka, drugi pa je neznan deček, star kakih 15 let, šibkejše postave in kostanjevih las. Na sebi je imel črne hlače.

★ Strela ubila moža in ženo. V torek ob 4 popoldne je divjala nad Mostarjem huda nevihta, spremljana z grmenjem in bliskom. Grmenju je sledil v hiši Mumina Brkana jok in strah. Strela je, namreč udarila v hišo in se spustila po dimniku do ognjišča ter ubila Mumina in njegovo ženo Emino. Da je bila nesreča še večja, je nastal v hiši požar, tako da so mogli ostali stanovalci komaj še rešiti svojo revščino iz hiše, ki je pogorela do tal.

★ Smrt v ognju. Po Sremu se vedno divjajo požari žitnih polj in je dosedanja škoda ogromna v vasi Dujenovcih blizu Sremske Mitrovice je izbruhnil v hiši Milana Cvejičeva velik požar. Okrog hiše je bilo zloženo požeto žito, ki se je vnelo. V hiši je bila tedaj le Cvejičeva mati Mica, ki je pričela požar gasiti, toda ko je postajal plamen vedno večji, je poskušala, da reši vsaj sebe. Ali tu so ji od starosti noge odpovedale in stanko je objel ogenj. Na pomoč so takoj prihiteli vaščani, ki so lokalizirali požar, dočim je Cvejičeva mati v ognju zgorela. Zgorela je tudi vsa hiša z vso letino in je prišla Cvejičeva družina jedaj na beraško palico.

★ Trije poskusi samomora v Osijeku. V torek so si v teku nekaj ur hotele v Osijeku kar tri ženske vzeti življenje. Neka delavčeva žena se je hotela zadušiti v dimu žarečega oglja in so jo od strupenega plina že prijeli krči in glavobol, ko se jo domačini še pravočasno rešili. Malo kasneje je neka 16-letna deklica izpila večjo količino ocetne kisline, radi nesrečne ljubezni seveda. — Žena nekega cestarja se je radi družinskih razmer zastupila. Vse tri kandidatkinje so prepeljali v bolnico, kjer so jih rešili smrti.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakartič ob Sv. Jakoba trgu.

○ Novi mostovi v Ljubljani. V našem članku »Gradbeni program ljubljanske občine«

určuje najboljšo prebavo, čisti želodec in čreva sigurno po prijetno. 1 omo v vsaki lekarni Din 4.—

v eni zadnjih števil »Slovenca« smo navajali, da namerava mestna občina zgraditi v mestu več novih mostov in brvi. Gradbeni odsek mestnega občinskega sveta je sklenil na eni svojih zadnjih sej, da se zgradijo v Ljubljani še letos, oziroma prihodnje leto, naslednji mostovi: Most čez Gradaščico v Groharjevi ulici, za katerega sta določeni dve postavki in sicer 250.000 Din in 160.000 Din; most pred trnovsko cerkvijo, ki bo veljal 250.000 Din, most iz železobetona čez Capudrov jarek na Barju, ki bo veljal 25.000 Din. Čez Ljubljano bosta položeni dve železobetonski brvi, prva od Gerberja do Ribje ulice; veljala bo 255.000 Din; druga pa čez Ljubljano med Sv. Petra nasipom in med novo mestno stanovanjsko hišo na Poljanskem nasipu; ta brv bo veljala 250.000 Din. Čez Gruberjev prekop se bo ob podaljšku Streliške ulice položila železobetonska brv, ki bo veljala 120.000 Din. Dalje je gradbeni odsek določil za regulacijo Gradaščice od trnovskega mostu do podaljška Gorupove ulice znesek 250.000 Din. Enak znesek je določen tudi za regulacijo Gradaščice od Kolezije do Viča. Za vsa dela se bo najelo posojilo v znesku poldruga milijona Din.

○ Novi bankovci po 10 Din. V Ljubljani so že prišli v promet novi bankovci po 10 Din. Bankovci so zelo lični in izdelani pretežno v rožnati barvi. Na eni strani imajo napis v cirilici, na drugi pa v latinici. Po obsegu so nekoliko manjši od starih desetdinarskih bankovcev in spominjajo nekoliko na stodinarske bankovce novejših izdaje.

○ Drzna goljufica. V četrtek je prišla v gostilno pri »Figovcu« neka mlada, elegantno oblečena gospodična in nagovorila gostilničarja Matevža Hartmana: »Gospod Hartman! Pošilja me gospod Heinrihar, trgovec iz Bohinja, da mi zanj takoj izročite 3000 Din, za tisto stvar, saj veste!« Gostilničar ni pomišljal niti trenutka, temveč je odvrnil, naj se Heinrihar sam pri njem zgasi. Gospodična je še zatrpavala, da Heinrihar ne more priti, toda izkušeni Matevž ji ni nasedel in sleparka je odšla z dolgim nosom. Seveda je »Figovec« takoj obvestil stražnika o poskušeni goljufiji, da pa se ni dal oslepariti. Policija je ugotovila, da je goljufica izvalila pod isto pretvezo od sodavčarja Franceta Ravniharja v Škofji Loki 800 Din. Goljufica je bila menda svoj čas uradnica v neki tovarni v Medvodah in je doma iz Selške doline. Stara je 19 do 22 let. Pred kratkim so jo videli na Bledu v družbi nekega igralca.

○ Ponesrečena delavka. 31letna delavka Jožefa Oblakova je v torek popoldne vozila na opekarni na Brgu pri Viču glino s samokolnico iz jame na dvigalo. V tretjem nadstropju dvigala se ji je težka samokolnica izmuznila iz rok, delavka je izgubila ravnotežje in omahnila nizdol. Padla je vznok v kakih 10 metrov globoko jamo in se hudo poškodovala na hrbtu. Prepeljali so jo v bolnico.

○ Tatvino denarja. Kovaški pomočnik Pavel Ogrin iz Velike Ligojne je popravljaj ograjo pred tovarno »Zmaj« na Miklošičevi cesti. Obesil je svoj suknjič na ograjo; prišlo je nekdo izbral in izmaknil Ogrinu iz suknjičevega žepa 110 Din denarja. Tatvine je sumljiv neki Ogrinov tovariš.

○ Pretep. »Jutri moraš krvav na nabor!« je zaklical v sredo zvečer 20letni delavec France P. svojemu ravno toliko staremu to-

Kaj pa »morska bolezen«, katero je g. nar. poslanec Zebot videl pri nekem sopotniku? Na morju jo dobim, če le v barko stopim; tu, v zraku, v avionu — nič. Samo proti koncu, ko je letalo parkrat zaradi tanjših zračnih plasti nekolikokrat padlo in se zazibalo, je hotel tudi želoec malo poskočiti, a se je takoj potolažil.

Ob 9. uri 80 minut smo se na letališču v Zemunu spustili spet na zemljo. (Kako se to godi, kratko, a točno pove prof. I. Dolenc v svojem lepem opisu poleta »Po zraku iz Zemuna v Zagreb«, v »Slovenec« 10. junija t. l.) Gosp. pilot je izlekel ključek iz žepa, odklenili so kabino in spet smo stali na trdih tleh. Tu smo se ločili. Oba z g. K. sva se zahvalila g. ravnatelju Z. za prijazno povabilo in za veliko doživetje v njegovi družbi. »Zdaj vem,« sem dejal, »kaj ljudje visoko gori v letalu občutijo in mislijo, če — ne dremljejo.«

Pa še nekaj drugega vem zdaj: če Ljubljano hoče koga zaničevati, mu pravi: »Ti si zame lefte« (t. j. nič). Kadar se bo iz Ljubljane v Zagreb ali Beograd vozil z letalom, bo dobil pred »luftom« respekt.

Kako sva se z g. K. vračala, ne spada prav za prav več v ta popis: g. K. bi bil najrajši takoj ob 4. uri spet nazaj letel — za naprej bo, pravi, sploh samo z avionom potoval —, a jaz sem bil za železnico, uverjen, da sem svojim bivšim učencem že z enkratnim poletom dal dovolj lep zgled ukaželjnosti in spoštovanja za najnovejšo in najlepšo pridobitve prometne tehnike. J. D.

V resnici, ko sem gledal g. pilota, držkega za krmilo, sem imel vtis, da vsi skupaj jahamo nevidnega vranca in on ga drži za grivo.

Nikar ne pozabite na naše brate in sestre, ki trpe pod fašistovskim jarmom!

Podpirajte Slovensko stražo! Kupujte razglednice Slovenske straže!

Nove razglednice:

Tone Kralj: »Prešeren«	Din 1.50
Franc Zupan: »Podgorje na Koroškem«	Din 1.50
Zemljevid slovenskega ozemlja	Din 1.—

V kratkem bomo imeli na razpolago krasno umetniško razglednico Toneta Kralja: »Slovo«, ki ginja slovo pregnane družine od solnčnega doma.

Ali si že član Slovenske straže?

Letna članarina	Din 10.—
Za mladino do 21. leta	Din 2.—
Ustanovna	Din 250.—
Pokroviteljina	Din 1000.—

Slovenska straža v Ljubljani
Poljanski nasip št. 10

varšu Valentinu T. v Rožni dolini in ga z vso močjo počil s polenom po glavi, da je Valentin res oblika kri in je moral takoj k zdravniku, Franceta pa je prijel policija in ga bo izročila sodišču, naj ga tam poduče, da ni dovoljeno, da bi kdo nabornikom s polenom po glavi jemal možnost biti dober vojak.

○ **Policijski drobiž.** Aretirane so bile tri osebe, in sicer neki moški, znan po svoji nasilnosti, ker je grozil svojemu tistu, da ga bo »fental«, dalje en berač in nekdo, ki ga je policija že dalj časa iskala radi neke tatvine. Ovdabe navajajo eno manjšo goljufijo, dva slučaja kaljenja nočnega miru, en slučaj nedostojnega vedenja na cesti, dva prestopka zoper sladolepne in dva zoper prestopke predpise, 32 prestopkov zoper pravilnik o zapiranju trgovskih odbratov, deset prestopkov zoper avtomobilske predpise in dvanajst slučajev kršenja cestno-policijskega reda.

○ **Najnovejša bluze:** Kristof-Bučar.

Maribor

□ Seja mestnega občinskega sveta. Na prihodnji seji občinskega sveta mariborskega se bo med drugim razpravljalo pri poročilih posameznih odsekov: o nekaterih prošnjah za zagotovilo sprejema ter sprejema v obč. zvezo o mestni dečji postaji, o otroškem zavetišču v V. okraju, o komisiji za pregledovanje stanovanj, o gradbi kolonije II., o nakupu nekaterih parcel, o raznih prošnjah za podporo itd.

□ **Opozorilo staršem!** Starši se obveščajo, da je odhod dekliške počitniške kolonije k Sv. Martinu na Pohorju pod vodstvom gđ. Razborškovne določen za ponedeljek, dne 30. t. m. ob 8. uri jutraj z mestnim avtobusom izpred lekarne sv. Aneha na Glavnem trgu. Istega dne ob tričetrti na 12. uro dopoldne se vrne deška počitniška kolonija in sicer se bosta mestna avtobusa ustavila pred mestnim fizikatom, Frančiškanska ulica 8, kjer se bodo dečki takoj tehtali.

□ **Is Trstenjakove ulice.** Stanovaleci omenjene ulice imajo nekaj posebnosti na arcu. Pravi, da se njihova ulica premalo škropi. Menimo, da ni nobena uradna tajnost, ako izdamo, da se omenjena ulica škropi komaj enkrat na dan. Na drugi strani pa opažamo, da se po nekaterih ulicah odnošenju trga včasih odteka celo potoki oziroma se stvarjajo radi nemogočega odteka cele mlakuže. Naj opozorimo pa, da je večkratno škropljenje Trstenjakove ulice tembolj upravičeno, ker se vrši tod velik promet, ki gre k meljakom brodu. Pa še drugo pritožbo imajo naši Trstenjakovci — da je razsvetljava prešlaba. Zaenkrat se omejimo samo na to opozoritev, ker ta zadeva v poletni sezoni še ni tako pereča. Upamo da se nam ne bo treba vračati k tej zadevi, ko bomo sredi jesenske sezone in ko je vprašanje razsvetljave že aktualno.

□ **Avtobus-promet.** Vsled vršičih se transportov cirkusa Kludsky se je usmeril avtobus kakor tudi vse drugi promet za 24. in 25. t. m. namesto po Vetrinjski ulici skozi Frančiškansko ulico v obeh smereh. V dne 26., 27., 28. in 29. t. m. bodo vozili avtobusi normalno po Vetrinjski ulici, v ponedeljek in torek pa radi transportov cirkusa sopot samo skozi Frančiškansko ulico. Po predstavah cirkusa Kludsky bodo vozili vsak dan mestni avtobusi na vseh mestnih progah. Vozovi za smer do Seince, Studencev in Ruš bodo postavljeni na Tržaški cesti pred hotelom »Mariborski dvor«, za smer Mele, Lajtersperk, Pesnica in Pobrežje na Tržaški cesti pred Marinijem, za smer Kasarna Kralja Petra, Novavas in Radvanje na cesti »Ob železnici« pred vojaškim skladiščem in za smer Temo, Fram, Slovenska Bistrica na Tržaški cesti pri železniškem prelazu pred vojašnico.

□ **Umrja je Dolinar Katarina,** vdova po mešarju, stara 91 let. Pogreb bo danes ob 17. uri na pokopališču.

□ **Plavalna tekma skozi Maribor.** Kakor smo že poročali, se vrši plavalna tekma za moštvo dne 5. avgusta ob pol 16. uri in sicer od Kiferjevega do Kristianovega kopališča. Tekma se bo vršila v dveh kategorijah in sicer posebej za dame in posebej za moške. Vsak tekmovalac se udeležuje tekme na lastno odgovornost; radi sigurnosti bodo vsakega tekmovalca spremljali majhni člani ter več dobrih plavalcev. Pokal ter ostale nagrade se bodo nekoliko dni pred plavalno tekmo razstavile v izloži tukajšnje trdnice Potebu v Gospodski ulici.

□ **Ofertalna licitacija** za generalno popravilo vojašnice Kralja Petra I. (prejšnja kadetnica) v Mariboru se vrši dne 9. avgusta 1928 ob 11. uri dopoldne. Natančnejši pogoji so interesentom na vpogled v tukajšnjem mestnem vojaškem uradu (Sloveskov trg 11) med uradnimi urami.

□ **Aretrirani** se bili: Herman G. radi prekračenja drž. meje, Marija S., Josipina P. in Emilija Z. radi tajne prostitucije, Ludovik d. in Franc W. radi vlačugarstva.

Celje

□ **Iz celjske javne bolnice.** Dne 24. t. m. je umrl tukaj župan in posestnik v Imenu g. Prebil Ivan, star 40 let. Zapušča ženo in hčerko. Dne 25. t. m. so ga prepeljali v obično Imeno. — Dne 25. julija je umrla Ema Bač, 50 let stara, žena najemnika na Dolgem polju. Zapušča moža in hčerko. — Dne 24. t. m. je bil pripeljan v bolnico Vrečar Mihael, posestnik iz Kalobja. Pri mlatilnem stroju si je po nesreči poškodoval desno roko.

Dopisi

St. Vid nad Ljubljano

Dne 5. avgusta t. l. bo v St. Vidu celodnevna proslava 40 letnice obstoja prostovoljnega gasilnega društva. Prostovoljno gasilno društvo je izšlo iz takratnega rokodelskega društva in je imelo društvo svojo shrambo gasilnega orodja tudi v prostoru rokodelskega društva, dokler si ni postavilo lepo prostorno shrambo v letu 1908. ob državni cesti v St. Vidu. Shramba je polna lepega gasilnega orodja in druge opreme. Manjka društvu edinele še moderne bencinske motorke. Tik za shrambo je velik betonski vodi rezervoar, ki vsebuje do 100 m³ vode, ki se doteka v rezervoar s strehe. Društvo je vse to nabavilo iz svojih lastnih sredstev. Kdo bi tukaj našteval, koliko reševanj pri požarih se je društvo tekom 40 let udeležilo, koliko narodnega premoženja obvarovalo, koliko bridkih solza obrisalo, kolikim obupancem prineslo tolažbo in pomoč v nesreči. Take gasilske slovesnosti se mora vsak človek, ki ima le še malo čuta in ljubezni do bližnjega, udeležiti in podpirati. Kajti le s veliko udeležbo domačinov in okoličanov se bo dalo nekoliko zadoščenja onim tihim delavcem, ki so skozi štiri desetletja vršili svojo prostovoljno, pa težko nalogo v hitro pomoč svojem bližnjemu. So to tihl juaki, katerih delo je nevidno, zato jih širša javnost tudi ne ve in ne zna dovolj ceniti. Saj pa tudi ne zahtevajo nikakih priznanj. Zvesti, da vrše dobro delo, je vse njihovo plačilo.

Kočevje

Nesreča na železniški postaji. Pred nekaj dnevi se je ponesrečil žel. delavec Anton Kovarčič pri sklopljenju žel. vozov. Prepeljali so ga v deželno bolnico v Ljubljano s prvim vlakom.

Jakobov sejem. V sredo dne 25. t. m. je bil tu sejem, ki pa ni bil posebno bogat, dasi je imel radi lepega vremena mnogo obiskovalcev. Na živinskem sejmu je bilo opaziti okrog 100 glav živine. Ljudje, zlasti črnomaški čebularji so tožili, kako so njih kraji prizadeti vsled suše, kakršne ne pomnijo.

Kranj. Marsikateremu Kranjčanu se je zdelo čudno, ko je videl, da je občina pristopila k skrajnemu sredstvu in je dne 20. julija deložirala okrož. zdravnik dr. E. Globočnika iz občinske hiše na Glavnem trgu. Občina naj bi s tem svojim korakom počakala toliko časa, da bi g. zdravnik dobil primerne prostore. Izpraznil se v isti občinski hiši tudi prostori, v katerih je bil nameščen del puškarjev strok. Šole in v izpraznjeni prostor se je preselila tukajšnja Kreditna banka. — Pred nekoliko dnevi so prepeljali v Leonišče v Ljubljano župnika g. Antona Koblarja. Njegovo zdravstveno stanje se je toliko izboljšalo, da se najbrže že v soboto vrne domov. Včeraj pa so prepeljali v Ljublj. splošno bolnico krojaškega mojstra g. Franca Slabeta.

Cerknica. Na običnem zboru gasilske župe cerkniške v Starem trgu pri Raketu dne 29. junija je bil izvoljen za načelnika tov. Janez Ottoničar iz Cerknice in za tajnika tov. Stanko Tratnik iz Dolnje vasi pri Cerknici.

O drž. puškarski šoli v Kranju

Občinski odbor v Kranju je na seji 18. t. m. obravnaval med drugim tudi točko 3 b dnevnega reda: Ukinitve drž. strok. šole za puškarsko in je sklenil s 18:6 glasovi petico na ministrstvo trgovine in industrije, da se puškarska šola ukine in ustanovi namesto nje tekstilna šola, pri čemer naj bi se državna dotacija za puškarsko šolo kratkoročno porabila za tekstilno šolo.

Jutro, z dne 21. t. m. je prineslo poročilo o tej seji, seveda zavito po svoje. Da bo javnost mogla pravilno oceniti zadevo puškarske šole, moramo pač tudi mi podati poročilo, sicer ne bi polemizirali z listom, kakršen je »Jutro«. SDS večina občinskega odbora je porabila dobro nadziranje v svoje strankarske namene, da bi se namreč občina otresla obveznosti, ki jih ima napram državi glede vzdrževanja puškarske šole. Računala je, da ji bodo pri tem pomagali gospodje na višjih uradniških mestih. Saj pravi »Jutro«, da je g. dr. Sabothy, ki je o tej stvari referiral, tudi povedal, da so g. ministrski načelnika dr. Korenč in Savlj in g. veliki župan uvideli neizdržljivost puškarske šole. Ta trditve g. referenta ne odgovarjajo resnici. Tudi trditve, da so državne dotacije za puškarsko šolo male, niso resnične. Zakaj pa se potegujete za to, da bi se z njimi ustanovila tekstilna šola? Ravno tako je polvarjanje resnice, ako kdo trdi o puškarski šoli, da njeni učenci ne dobe zaželenega kruha. Dosedaj je 28 absolutov, katerih velika večina je v službah ali pa služi vojaški rok in je pri tem tudi strokovno zaposlena. Resnica je le, da niso v svojem poklicu nekateri, ki so rojeni v Kranju in so bili ves čas svojega šolanja v najbolnejši meri deležni vaših modernih sredstev za privzemanje delamrznosti. Če si hoče kdo poiskati kruha v puškarski stroki, ima za to prilike dovolj, saj je v državi okoli 280 puškarskih podjetnikov oziroma prodajalcev orožja. Pri tem naj navedemo slučaj izbornega graverja, ki je prošil službe v tekstilni tovarni v Kranju. Objubil so mu 2 Din na uro, tuje graverje, Švicarje, pa plačuje ista tovarna po 4000—5000 Din na mesec. To je v tisti tovarni, kjer zasedajo člani občinske večine mesta upravnih svetnikov.

Da je puškarska šola na vsiklu, dokazujejo pohvalna priznanja šolskih oblasti, odlikovanje z zlato kolajno in diploma na pariški umetniški razstavi leta 1925. To dokazuje tudi vse zavisti vredno in laskavo priznanje strokovnih krogov v Nemčiji, ki so v tem uvrstili Jugoslavijo na 8. mesto med evropskimi državami, pred Italijo. Mislimo, da bodo ta priznanja vzdržala vsak naval intrig, če bodo te še tako infernalne. Povemo pa, da so natančno znane tiste osebe, ki rovarijo proti puškarski šoli. Pa tisti učitelj je značajan mož! O tem za enkrat dovolj, sedaj pa:

Tekstilna šola in tekstilna industrija.

Nihče od opozicije, kakor pravi »Jutro«, ni ugovarjal ustanovitvi tekstilne šole. To je res, ker opozicija misli z zdravimi možgani. Toda nikjer na svetu ne ustanavljajo novih šol na ta način, da bi obtoječe uniževali. Kvočjemu so tako delali v stari Abderi. Država naj ustanovi tekstilno šolo, ali gleda naj na to, da bo ta šola res samo državna ustanova, ne pa domena kake strankarske večine, ki bi morda, če bi to zahtevali osebni in

strankarski interesi, prišla zopet v silšno petico, kakor je bila sklenjena v seji 18. t. m.

Tudi o tekstilni industriji smo menili, da je izredne gospodarske važnosti kakor je velike važnosti puškarska industrija z ozirom na obrambo.

Toda kadar govorite vi o ustanovitvi tekstilne industrije v Kranju in poudarjate svoje zasluge, takrat mislimo mi na revno občino Strazhice, katere zemljišča ste izigrali tujeu v roke, v svojo blaginjo pa izkupiček.

Kadar govorite vi o pospeševanju tekstilne industrije in spet poudarjate svoje zasluge, takrat mislimo mi na tistega moža, ki je bil namenjen v Jericho, pa so ga že med potom olajšali za 70.000 dolarjev.

Kadar govorite vi o splošnih koristih, ki jih donata tekstilna industrija našemu ljudstvu, in spet poudarjate svoje zasluge, takrat mislimo mi na sramotno nizke plače domačih delavcev in jih primerjamo z masnimi tiantjemami gospodov upravnih svetnikov.

Tako je »javno mnenje«, ki ve morda še več.

Samouprava

Izšla je 7. številka »Samouprave«, ki prinaša sledeče: 1. Pravilnik za izvrševanje oblastne uredbe o posebnih prispevkih za vzdrževanje javnih samoupravnih cest in potov ter naprav na njih z okrožnico za vse cestne okrajne odbore, okrajne zastope in županstva v ljubljanski oblasti, 2. pravilnik glede uporabe kredita po 1 milijon Din, ki ga je dalo ministrstvo za kmetijstvo in vode v svrhu zatiranja kaparja na slivah in drugih škodljivcev, 3. uredbu oblastnega odbora o odobravanju proračunov in posojil okrajnim zastopom na ozemlju ljubljanske oblasti, 4. popravilo razpisa, objavljenega v 3. števil. »Samouprave« z dne 1. aprila t. l. glede določitve zdravstvenih okrožij v ljubljanski oblasti.

V prilogi k tej številki »Samouprave« so objavljeni sledeči razglesi in razpisi: Razglas glede izida natečaja za osnutek za stanovanjsko kolonijo; razpis oblastnega odbora mariborske oblasti glede dveh mest upravnih pripravnikov na splošni bolnišnici v Mariboru; razpis ravnateljstva splošne bolnišnice v Ljubljani glede službe asistenta radiologa na radiološkem oddelku splošne bolnišnice v Ljubljani; razglas o ofertni licitaciji za prezidavo in zgradbo izolirnice v javni bolnišnici v Mariboru; razpis službe upravitelja nižje kmetijske šole za vinarstvo in sadjarstvo v Vršcu; razglas županstva Škofje Loke in Zmice o pismeni ofertni licitaciji za brv čez Poljsko Soro v Škofji Loki; razglas glede pripravljane tečaja za učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol ter za učitelje gospodinskih nadaljevalnih šol; razglas o pismeni ofertni licitaciji za zgradbo sedem opornih zidov na cesti Kranj—Jezerko; razpis raznih službenih mest za cestarje, dalje razglas o licitaciji težakih, zidarških in tesarskih del in dobav pri zgradbi stanovanjskega poslopja za uslužbenca v umobolnici na Studencu, in končno razpis natečaja za sprejem gojenk in gojencev v oblastno strežniško šolo v Ljubljani.

»Samouprava« se dobiva v Ljubljani pri ljubljanskem oblastnem odboru, v Mariboru pa pri mariborskem oblastnem odboru.

Naročnina za »Samoupravo« znaša letno 100 Din. Cena za posamezne številke se določi po obsegu.

Postavljanje cestnih varnostnih znakov za avtomobile

V prihodnjih dneh bo nadaljevala ljubljanska sekcija Avtomobilskega kluba kraljevine SHS z izpopolnjevanjem mreže razpostavljenih varnostnih znakov za avtomobile.

Nekatere važnejše cestne proge so že skoro popolnoma osigurane s potrebnimi znaki, bodisi za križišča, ovinke, železniške prelaze itd. Te dni

Sport

AMERIKA OLIMPIJSKA EKSPEDICIJA.

Sedaj je že v Evropi. Obstoji iz 289 oseb, med njimi je 89 žensk. V Evropo jih je pripeljala ladja »Roosevelt«, ki jim bo služila hkrati tudi za stanovanje. Lahka atletika je zastopana z 82 atletki, plavanje z 42, veslanje z 32, borenje s 17, boks s 16, rokoborba s 14, telovadba s 8, jahanje z 8, moderni petboj s 4, kolesarstvo s 4, igra lacrosse z 22. Od dam je prišla 19 za lahkoatletiko, 18 za plavanje in 2 za borenje. Med akakavci na daljavo je tudi Hubbard, o kojem v zadnjem času skoraj nič ne beremo. Elkinsa, ki ga drugod omenjamo, ni med desetobojniki, beremo štiri druga imena: najbrž zopet kakšno profesionalstvo. Paddock je pa le med tekmeči, čeprav je v filmu igral.

2080 KM V DIREKTI VOZNI.

Posebnovrstno stavo je stavil Francoz Bignan. Dejal je da bo prevozil razdaljo Pariz—Bordeaux—Bayonne—Toulouse—Montpellier—Avignon—Lyon—Pariz skupaj 2080 km, v eni sami etapi. Francozi avtoklub je po svojem komisarju nadzoroval vožnjo, ki je trajala nekaj nad 30 ur. Srednja hitrost na uro je znašala 68,62 km. Bignan je stavo dobil. Najbolj zanimivo je to, da je moral razen v mestih biti hitrost zmeraj enaka ter se ni smela nič spremeniti. Največ ovir je treba premagati med Lyonom in Parizom, kjer postane svet precej gričevnat.

SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO.

Vršilo se bo prvič leta 1930; tako so sklenili na kongresu Fife v Amsterdamu. Glasovanje o predlogu je odločilo z veliko večino za predlog, 23:4. Nemci niso glasovali, proti so glasovali zastopniki severnih držav. Za konkurenco so sestavili odbor, sestoje iz Meisla (Avstrija), Delauneya (Francija) in Linemanna (Nemčija). — Na mesto odstopivšega podpredsednika Fife Angleža Pickforda je bil izvoljen Uruguajec dr. Buer. Tajnik Holandec Hirschmann je bil z vzklikom na novo izvoljen, in so mu pridejali še plačanega tajnika.

ANGLEZI IN SPORT.

Častnemu predsedniku National Sporting Clubs lordu Lonsdalu so hoteli izročiti angleški sportniki darilo in so napravili v ta namen denarno zbirko. V prav kratkem času so nabrali 850.000 angl. funtov. Lonsdal bo porabil denar za zgradbo doma ali zavetišča za sportnike. 350.000 funtov je okoli sto milijonov dinarjev.

TUNNEY BO NASTOPI.

Njegov manager Billy Gibson je sklenil z newyorškim spekulantom pogodbo, ki veže Tunneya oficelno k dolgo odlašani boju za svetovno prvenstvo. Tunney je izročil po svojem managerju pismenu bokanemu podjetniku Texu Rickardu ček na 10.000 dolarjev kot jamstvo za nastop. Po pogodbi bo dobil T. 37,5% vstopnine, njegov nasprotnik Novozelandske Heeney pa 12,5%, skupaj torej obo 50% vstopnine. Dogovor se je izvršil po pravih newyorških boksnih komisijah. Vrhu tega bomo, da je zajamčil Rickard Tunneyu 525.000 dolarjev dohodkov; to je okoli 30 milijonov dinarjev.

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Schicht
Terpentin-Milo
s svojim prednostmi

se bo opremilo z znaki proge Jesenice—Mojstrana —Kranjska gora—Podkoren—državna meja, kot eno važnejših cest z ozirom na veliki mednarodni promet preko sedla Podkoren.

Postavljanje znakov zahteva veliko truda in še več stroškov tako za postavitev, kakor tudi za oskrbovanje. Če se pomisli, da se prepreči na ta način mnogo nesreč in neprijetnih karambolov, ne samo med avtomobilisti, temveč sploh med vozili, je to hvalevredno akcijo Avtomobilskega kluba sponzorirati. Zato se čudimo, da se najdejo še posamezniki, ki ne samo iz nagajivosti in nevednosti, temveč prav iz hudobnosti mažejo in kvarijo na vse mogoče načine cestne znake. Zgodilo se je celo, da uporabljajo nekateri zlikovci znake kot tarčo ter jih luknjajo s streliki.

Klub skuša po možnosti nadomestiti take po-kvarjene znake, vendar je nemogoče znake doznati in popraviti vsako poškodbo.

Opozarja se, da je prevzela znake, kot obče koristno napravo in z ozirom na mednarodne konvencije v svoje varstvo, pa se zato zasloduje eventualna poškodba že od strani orožništva oziroma pol. oblasti.

Istčasno se javlja, da bo postavljena tekoma prihodnjih dni tabla, specielno za avtomobiliste, v bližini cestarske hiše pod Ljubeljem, z opozorilo v več jezikih, da je tam mogoča zadnja polnitev hladilnika s svežo vodo. Dogaja se namreč, posebno v vročih dneh, da zavre voda v hladilniku višje gor v serpentinah. Ni pa na dotičnem mestu voda, tudi ne v bližini, zato so primorani avtomobilisti nazaj v dolino. Ker pa je cesta ozka, je nemogoče, posebno večjim vozom obrniti. V takem slučaju je bilo treba iti peš dol po vodo. Da se izognejo avtomobilisti tej neprijetnosti, bo postavljena omenjena tabla tako, da bo lahko vsak avtomobilist opozorjen, da si še pravočasno preskrbi svežo vodo v hladilniku.

NURMI JE PREVEČ IZTRENIRAN.

Večkratni svetovni prvak P. Nurmi je bil le-tos po sijajnih začetnih uspehih večkrat premagan, zlasti pri finskih izločilnih tekmah za Amsterdam, v Helsinkih. Znani drsarski svetovni prvak Thunberg, ki je tudi v lahki atletiki vsesok strokovnjak, piše o teh neuspehih daljši članek in pride do zaključka, da je Nurmi preveč iztreniran. Zelo se zanimajo, bo li dosegel Nurmi do Amsterdama zopet svojo nekdanjo dobro formo.

AVTOMOBIL IN PRAZNOVERJE.

Med sportniki naših dni je vera na moč talismana veliko bolj razširjena kot bi kdo mislil. Viditi nogometaše ki gredo na tekmo s psom ali z mačko (prim. Zamorra); viditi tekače; ki brez amuleta nikdar ne nastopajo (znani Nemec Braun na primer je nosil vrtno verigo z obeskom). Tam, kjer pomeni izid sportne tekme večkrat boj med življenjem in med smrtjo, je seveda privlačnost mističnosti še večja, in prav zato je praznoverje med avtomobilisti še zmeraj zelo veliko.

Če počti pneumatika, imaš pričakovati odločitve v važni življenjski zadevi. Če motor nenkrat odneha, boš pričel novo razmerje. Nezgoda na prostem je dobro znamenje, nezgoda v neposredni bližini tekoče vode pomeni dogodka, ki zahtevajo veliko duševne sile in energije. Če voziš sam, se v pravkar iz tovarne dolešem novem avtomobilu ne smeš peljati ne s tvojo nevesto ali mlado ženo in ne s tvojo tašo.

Pri avtomobilnih dirkah v Ameriki ne izdajo nič več startne številke 13; to je povzročila francoska pobuda iz leta 1925, ker so se dirkači s številko 13 večkrat smrtno ponesrečili. Tako na primer se je ubil slavni italijanski dirkač grof Masetti, ko je vozil št. 13. Francozi avtoklub pa pri dirkah tudi številke 17 ne izdaja več, ker imajo proti tej številki Italijani polno predsedov. Če bi francoski avtoklub to številko pripustil, bi Italijani tja ne prišli. Pri francoskem Grand Prix pa sploh niso izdali lihih števil (1, 3, 5 itd.), ker jim pripisujejo nesrečen pomen. Nasprotno pa smatra Italijanski aviatik major Bernardi številko 13 za srečno; smo že pisali o tem. Ko je odpotoval na rekordno tekmo v Ameriko, je bilo to 13. v mesecu in je imel s seboj 13 mož; tekmovalje se je vršilo zopet trinajstega, in je imel Bernardijev aeroplan številko 13. To številko je imel tudi Bernardijev avtomobil, in jo je imela njegova hotelska soba. Najbrž jo je Bernardi sam gor pripeljal, ker imajo Amerikanci v hotelih rajši številko 12 a kot pa številko 13.

Posebno poglavitje praznoverja avtomobilistov so takozvane »magične ali zaščitne lutke«, ki jih obesimo v notranjosti avtomobila in ki služijo kot amuleti. Zlasti ženske prisegajo na čudotvorno moč teh lutk, ki nas ščitijo pred neizgoda, policijskimi kaznimi itd. V Parizu imajo avtomobilisti najrajši »očeta Jeanotia«, kmeta s kitajsko čepico; ta čepica skrbi med drugim tudi za dobro kupčijo. Lutke so skoraj popolnoma izrinile prejšnje talismane, obstopajo iz podkov, zvonov, deteljnih peres itd. V Ameriki smo videli največ lutk-zaščitnic v Chicagu; tam so tudi potrebne, ker ti policijska kazen ne preostane grozi.

Sveta življenje in vrvenje

Roland Amundsen Z zrakoplovom na severni tečaj

(Dalje.)

Tretje poglavje

Priprave za velikanski polet.

Ureditev zrakoplova. — Oprema ekspedicije. — Obleka članov. — Odlet ameriškega letalca Byrda na tečaj. — Njegova zmago-slavna vrnitev. — Zadnje priprave.

Tako je torej naš balon prispel na prag arktičnega ozemlja, potem ko je preletel dolgo pot 7500 km iz Rima.

Ko je bila »Norge« v svoji lopi, sem vprašal Nobila, v kolikem času bo pripravljen za nadaljni polet.

— V treh dneh, je odgovoril. Če pa hočete na vsak način biti na tečaju pred Byrdom, lahko dam povelje, da se pripravljala dela vrše s podvojeno hitrostjo.

Ker je pa bil program našega ameriškega prijatelja čisto drug kot naš, nikakor nisem hotel, da bi se vršila dirka med vodljivim zrakoplovom in aeroplanom, kdo bo prvi dosegel tečaj. Byrd je hotel samo poleteti na tečaj in se vrniti, torej izvršiti sportni polet na daljavo, medtem, ko je bil naš cilj znanstveno raziskovanje vse polarne pokrajine od Svalbarda preko severnega tečaja pa tja do Alaske. Nam se ni mudilo. Predvsem je moštvo utrujeno od 44 urne vožnje, rabilo počitka. Potem je bilo treba še enkrat najtočnejše pregledati potankosti vseh delov zrakoplova, kajti predno se odpravimo nad ogromno neznano ozemlje, je treba da smo sigurni, da je tudi najmanjši vijak pravilno privit. Medtem ko so laški mehaniki pregledovali in popravljali stroje, so Norvežani vkrcavali vse, kar je rabila posadka zase na poletu, predvsem hrano.

Vzeli smo hrane seboj za 16 mož za dva dni, 350 g na dan na osebo, skupno torej 275 kilogramov. Dnevna hrana je bila sestavljena iz pemikana¹, čokolade, dvopeka in posušenega mleka. Če človek težko dela, je 350 g na dan ravno toliko, da ne umrje lakote.

Ker nam je bilo poprejšnje leto pri pristanku na ledu predvsem hudo, ker nismo imeli duhana, smo ga to pot vzeli precejšno količino seboj! Naravno, da nismo mogli kaditi na krovu, toda vzeli smo tobak kakor tudi živila za slučaj prisilnega pristanka na ledu in pešhoje do najbližjih človeških bivališč. Vzeli smo seboj tudi šotore in spalne vreče, da bi lahko taborili na ledu, smuč, snežne čevlje, sani in zlojživljo čoln. Pozabili tudi nismo pušk in municije v slučaju, če bi se morali hraniti z lovom.

Naša obleka je obstojala iz dveh garnitur, ene lažje za delo v kabinah in ene težje, ki smo jo v slučaju potrebe lahko oblekli preko prve.

Za določanje smeri smo imeli sledeče instrumente: solnčni kompas, magnetični kompas, sekstante in en derivometer (merilec za zanašanje iz smeri). Da ne bi trpeli od mraza, smo instrumente za niveliranje in kompas napolnili s čistim alkoholom in njih premika-

¹ Pemikan se pripravi na sledeči način: pri žim najnižji temperaturi se posuši meso, ter se, kadar je popolnoma suho, stolče v prah. Čim nižja je temperatura, pri kateri se je meso posušilo, tembolj ohrani svoj okus. Tako dobljeni mesni prah se zmeša s prahom posušenega in stolčenega sočiva. Ta mešanica se pomeša v raztopljeno mast nato pa tekoča mešanica vlije v forme, v katerih se strdi v tablete. Pet kilogramov mesa da 1 kg prahu. Pemikan je torej hrana, ki ima zelo majhen volumen, a ogromno hranilno vrednost.

joče se dele namazali s posebnim oljem, ki se strdi šele pri 40° C pod ničlo, da ne bi voda v motornih hladilnikih zmrznila, smo ji prilili 40% glicerina.

Medtem ko smo se mi tako pripravljali, pa tudi Byrd ni držal križem rok. Napravil je že par poskusnih poletov. 10. maja ob 2 ponoči nas zbudi strahovito gromenje nad našo hišico. V trenutku smo iz postelji in pri oknih vidimo, kako Byrdov avion, krščen na ime »Josephine-Ford« dirka proti severu.

— Kako razočaranje je morala biti za vas zmaga ameriškega letalca! — kolikokrat sem moral slišati ta stavek. To pa je popolnoma napačno mišljenje, mi smo mu prav pristržno in iskreno želeli, da se mu polet posreči. Ko sem mu dan pred poletom dal roko ter mu želel srečno pot, ni bilo nobene zahrbtnje misli v mojem srcu.

V trenutku Byrdovega odleta je vreme prekrasno, solnce se smehlja z jasnega neba in ne gane se nobena sapica. Ko stojimo pred hišo in gledamo, kako ameriško letalo izginja v daljavi, zapazimo, da se naš fotograf Berge plazi ob plotu proti naši hiši kakor tat, ki so ga zasačili ponoči pri njegovem delu. V rokah drži še odprti fotografski aparat ter se zadovoljno muza. Jasno nam je, da se je bil splazil na prepovedano ozemlje in da se mu je posrečil dober snimek. Ta Berge je bil prvovrsten sotrudnik. Ni ga bilo delaveca nje-mu enakega in bil je naravnost zaljubljen v svoje delo. Kadar je odkril slikovito pokrajino ali zanimiv prizor, ni žtedil niti s časom, niti s trudom, da bi napravil umetniško fotografijo. Stavljal bi na kocko svoje življenje, samo da napravi en kliše. Prejšnje leto sem se v strahovitem snežnem meteu pri 20° C pod ničlo zelo začudil, ko sem srečal pred hišo Bergeja z fotografskim aparatom v roki. Kaj vruga je delal pri takem vremenu?

— Fotografiram blizzard!

Takšni ljudje pridejo daleč in lahko pre-magajo vse težkoče.

Čez dan, medtem ko opravljamo vsak svoje delo, gledamo vsak trenutek na nebo;

Schubertovi avstrijski šilingi.

ki jih je dala kovati avstrijska vlada o priliki nemške pevske slavnosti na Dunaju.

vsi imamo isto skrb: kaj se bo zgodilo z Byrdom?

— Ameriški letalec je vzel seboj le enega tovariša, Bennetta, prvovrstnega pilota, ki mu je poveril vodstvo aviona, medtem ko je sam opravljal delo opazovalca. Tak polet je zelo odvisen od sreče. Mi smo sami to najbolje vedeli, saj smo prejšnje leto poleteli do 88° severne širine. Zato nas je usoda raziskovalcev zelo skrbela. Če se ne vrneta, ju bomo šli iskati s svojim zrakoplovom, toda potem bomo morali opustiti polet preko tečaja v Ameriko. Tudi to je bil eden vzrokov, zakaj smo želeli uspeha ameriškemu tovarišu.

Ob 17 sedemo za mizo k večerji; tedaj pridrvi eden italijanskih delavcev kot vihra

¹ Strahovit vihar.

v jedilnico in zakriči: »Čuje se motor!« V trenutku smo na planem. V istini iz daljave se čuje ropot aeroplanskega motorja in na-enkrat se prikaže nad gorovjem na severu Byrdov Fokker. Kot brezumni tečemo vsi na pristajališče, kajti vsak hoče biti tam v trenutku zgodovinskega pristanka. Le s težavo gazimo globoki sneg, toda navdušenje nam daje dvojno moč in posreči se nam, da smo na postajališču pred avionom. Tu je toliko ljudi, da si Byrd ne upa spustiti se na tla: kroži tik nad našimi glavami, ter nam maha z roko, naj se mu vendar umaknemo. Ko se je to zgodilo, pristane, in komaj izstopi iz aviona, se navdušeno objameva, medtem ko velika množica noče prenehati s svojimi hura-klici. Nihče ne vpraša letalca, ali sta dosegla tečaj, toda po njiju dolgi odsotnosti o tem ni dvoma. Onadva izrazita samo eno željo: spati po 16 urne trudapolnem poletu. Zato jim ne stavimo nikakega vprašanja. Podpiramo ju na potu do obrežja, kjer ju čaka čoln, da ju povede na ladjo.

Ko se vračamo, koga serčamo? Berge stoji s svojim filmskim aparatom sredi pre-povedanega ozemlja in filma na žive in mrtve. Sicer je pa sedaj veselje splošno in vse meje so padle. Menda je bil naš fotograf edini, ki se mu je posrečilo filmati Byrdov pristane-k, kakor to on sam trdi. Nisem mu hotel ugovarjati, vendar pa so skoraj gotovo tudi ameriški operaterji posneli prizor, menda kar s krova svoje ladje. Naj mi čitatelj oprosti te podrobnosti o konkurenci fotografov. Kažejo hud boj, ki ga bijejo, da prvi zado-voljšijo radovednost občinstva. Kino je živ-ljenjski boj postavil na nov teren.

Ko smo se vrnili v hišo, smo poslali na ameriško ladjo dva zaboja vina in žganja, nanje smo pa napisali »zdravila«, ter s tem hoteli pokazati svoje spoštovanje napram pro-hibicijskemu zakonu. Tudi najbolj strastni prista-h suhega režima mi mora priznati, da se takšno zmago-slavje vendar ne more sla-viti s kozarcem čiste vode v roki.

10. maja je »Norge« pripravljen na polet. Pri tej priliki hočem omeniti številke te zrač-ne ladje, ki naj bi nas ponesla preko neznanih polarnih pokrajin. »Norge« je pol togega si-stema, dolga 106 m, visoka 25 m in široka 19.50 m v najširšem premeru. Vsebuje 18.500 kubičnih metrov plina in lahko nosi deset ton. Ima tri motorje po 250 konjskih sil ter lahko vzame vase sedem ton goriva. Leti lahko 5200 km daleč s hitrostjo 80 km na uro.

Poleg hrane za dva meseca, dobi vsak udeleženec majhen jermas poln trdih jaje in sendvičev. Razen tega je še na krovu 40 ter-mosteklenic polnih kave, in ena enainštiri-deseta, ki je vprav ogromna: vsebuje ne vem koliko litrov krepke goveje juhe in prav lepo število mesenih cmokov. Toda ta juha se je pozneje navzela kovinskega okusa in zato je nismo hoteli piti. Samo enemu je to prišlo prav, namreč poročniku Hörgenu: ta je s slastjo jedel cmoke, veliko steklenico pa upo-rabljal za sedež.

Naslednji dan je bilo ob sedmih zjutraj že vse pripravljeno za polet, ker pa je pihala precej ostra sapa, smo morali čakati do osmih in tedaj je bilo dano povelje za odlet.

(Dalje.)

Katoličani niso krivi!

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« objavlja poluradno izjavo glede vesti, da je Obregon postal žrtev verskega fanatizma. Iz-java pravi, da je sveta stolica in vsak katoli-čan ta strašni zločin obsoja in zaničuje. Če pa predsednik Calles odgovornost za umor pripisuje »klerikalni akciji«, je treba proti te-mu protestirati. Zelo je pozdraviti dejstvo, da pride storilec pred redno sodišče. Sv. stolica mirno pričakuje izida procesa, ker je gotova, da mehiškani katoličani niso ne dejansko ne moralno udeleženi na umoru Obregona.

Polijski ravnatelj v Mehiki, general Zertuche, je izjavil, da je podal atentator José de Leon-Torral obsežno izpoved, o ka-

Mehiki delovni minister Louis Morones

je bil edini član sedanje mehiške vlade, ki je bil v zvezi z nasprotniki umorjenega predsednika Obregona. Na pritisk revolucionarnih kmetakih strank je Morones podal ostavko ter se sedaj skriva.

teri pa še ne more objaviti podrobnosti. Ome-nil je dalje, da katoliška duhovščina pri pre-iskavi o umoru policijo podpira. Odstopivši delovni minister Morones pa se skriva. Moški, ki je dal Torralu pištolo za atentat, je ušel v Združene države. — Zveza revolucijo-narnih strank zahteva, da naj se vsi člani de-lavskih strank, odstranijo iz vlade.

S polarnega pozorišča

Nobile s svojimi ljudmi na povratku.

V Narviku pričakujejo italijansko ladjo »Citta di Milano«. Obenem ima dospeti tudi švedska ekspedicijska ladja »Quest« s kapi-tanom Thornbergom in drugimi švedskimi člani ekspedicije.

Rešenci »Italije« bodo najbrže še isti dan nadaljevali potovanje po kopnem. V ta namen je italijanska vlada naročila salonski voz prve-ga razreda za 14 mož. Iz tega se sklepa, da bo potovalo z Nobilom najbrže tudi par častnikov s Citta di Milano. Vsi Italijani so dobili naj-strožji nalog, da popolnoma molče in ne ob-čujejo z nikomer.

Iz Stokholma je odpotovalo v Narvik več članov italijanskega poslanstva, da bodo spremljali svoje rojake v Italijo. Ni še dolo-čeno, ali se bodo vozili po progi Malmö—Ko-penhagen—Warnemünde ali pa preko Trele-borga v Nemčijo. Po vsej priliki dospo Itali-jani v petek na nemška tla.

Marijanu so odrezali tretjino desne noge.

Za Amundsena

Ravnatelj meteorološkega zavoda v Tromsø, ki je pošiljal polarni ekspediciji vremenska po-ročila, je izračunal po priliki nadaljni pravec letala »Latham«, ako je bil pristal na Med-vedjem otoku. Na podlagi teh računov se od-pelje meteorolog Devold v spremstvu petih ribičev z motornim čolnom »Terningen« na Grönlandijo, da pregleda tamkaj vse zaloge živil na vzhodni obali. Francoska ladja »Pour-quoi pas« je 23. t. m. odplula v zapadni smeri; pluti namerava ob celi grönlandski obali in iskati Amundsena in spremljevalce tudi ob robu ledu.

Ledolomilec Krasin

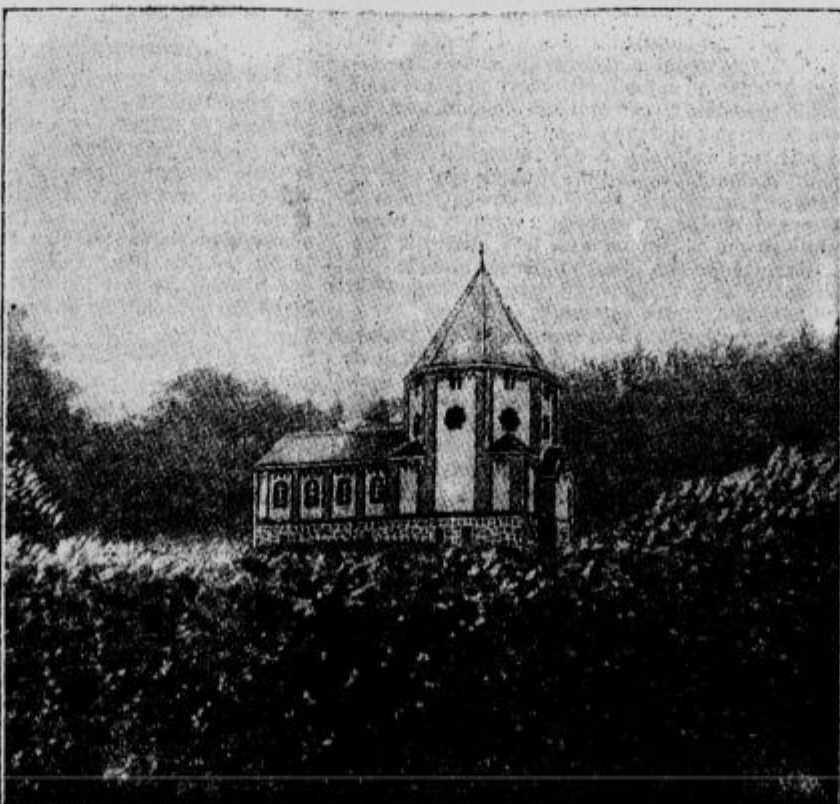
Ruski ledolomilec »Krasin«, ki si je pri-dobil pri reševanju Nobileve ekspedicije ne-minljive zasluge, se je preje imenoval »Svato-gor«. To je največji ledolomilec na svetu. Zgra-dili so ga leta 1917. pri Armstrongu v New-castle na Angleškem. Ledolomilec, ki ima v celoti 10.000 PS, je opremljen s tremi parnimi motorji na vijake, ki se obračajo 105 krat v minuti. Ladja more nositi 3170 ton, njen ce-lotni obseg znaša 4901.85 reg. ton, čisti obseg pa 2359 reg. ton. Ladja ima enajst prostorov v skupni izmeri 89.646 kubičnih čevljev in 19 shramb za premog, ki morejo sprejeti 3067 ton premoga. Poleg tega je 16 shramb za vodo. Ladja je dolga 318 angl. čevljev, 71.5 široka in 42.42 globoka. Ima dva dimnika, dva jambora in tri krove. Zgrajen je večinoma iz jekla. Njegova hitrost znaša 15 vozlov; kuri se s premogom.

Radijska postaja na »Krasinu« je močna tri kilowatte; radij znaša 540 km. Ob času meščanske vojne je bil »Krasin« zasidran v Arhangelsku in so ga zaplenili Angleži. Po Krasinovem posredovanju pa je potem prešel ledolomilec v last nešane angleško-ruske druž-be »Arcos«. Dne 20. maja 1921 so na lodo-lomilcu razvil rusko trgovinsko zasavo. Ladjo poslali v leningrajska trgovinsko luko. Dne 5. novembra 1927 so lomilca prekrstili na ime »Krasin«.

Leta 1920. ko je bil lomilec »Krasin« v angleških rokah, je običal drugi ledolomilec »Malygin« (tedaj Solovej Budimirovič) v ledu na Karaškem jezeru. Na krovu so se nahajali bolniki, žene in otroci. Sovjetska vlada se je tedaj obrnila na angleško vlado, naj odstopi »Krasina«, ki more edini rešiti »Malygina«. Angleška vlada je zahtevala za ladjo 20.000 funtov šterlingov, katero vsoto je sovjetska vlada tudi plačala.

138.000 ljudi brez dela

je bilo sredi julija t. l. v Avstriji. Od teh je 116.311 oseb dobivalo javno podporo za brez-poselne.

Knez Otto v. Bismarck in njegova grobišče v Friedrichsruhe

Dne 30. t. m. poteče 30 let, odkar je umrl Zeleni kancler knez Otto v. Bismarck, ustanovitelj enotne nemške države.

Gospodarstvo

Katere prednosti nam prinese železnica Zagreb-Krapina-Rogatec-Grobelno

Ivan Malgaj.

Gradbeno delo na progi Krapina-Rogatec napreduje tako počasi, da se bo promet otvoril šele prihodnje leto. Da ne bo javnost preveč razočarana o bodočem prometu na železnici Zagreb glavni kolodvor—Krapina—Rogatec—Grobelno, je treba marsikaj pojasniti. Glede sestave, ustroja in razširjenosti je najbolje to železnico primerjati z zmožnostmi in prometnimi prilikami na hrvaški progi Zagreb—Zidani most in stranskega krila čez Celje v Grobelno.

a) Proga Zagreb—Krapina—Rogatec—Grobelno. 1. SHS državna železnica Zagreb glavni kolodvor—Zaprešić—14 km. 2. Zagorjanska vialna železnica Zaprešić—Zabok Krapinske Toplice—24 km. 3. Stranško krilo zagorjanske vial. železnice Zabok Krapinske Toplice—Krapina—17 km. 4. SHS državna železnica Krapina—Rogatec—16 kilometrov. 5. Rogaška lokalna železnica Rogatec—Grobelno—81 km. Skupaj 102 km.

b) Proga Zagreb—Zidani most—Grobelno. 6. SHS državna železnica Zagreb—Zaprešić—14 km. 7. SHS državna železnica Zaprešić—Zidani most—62 km. 8. SHS državna železnica Zidani most—Grobelno—39 km. Skupaj 115 km.

Raznim neprilikam, kakršne so denarne krize in politične napetosti v Avstriji, in nič manj kvarljivemu postopanju Madžarov proti vsaki železniški zvezi, ki bi koristila Slovincem in Hrvatom, imamo najbolj pripisovati slab razvoj železniških zvez. Kakor drugod, tako so tudi tu na privatno inicijativo nastala privatna podjetja, ki so, oziraje se na krajevne potrebe, zgradila lokalne (vicinalne) železnice. Tem okoliščinam je največ pripisovati, da je tudi na pod a) navedeni železnici vsaka od 1 do 5 poedino navedena proga zgrajena pod drugimi razmerami.

Naše lokalne železnice, ki so nastale večidel pred nekakimi 25 do 30 leti, so bile prilagojene kratktrajnim prometnim zahtevam, ko so krožili 10, 12 in posamezni 15 tonski specialni vagoni z lastno težo (tara) 5500 do 8500 kg. Zato ni bilo nikakršnih ovir glede nakladanja vagonov do maksimalne nosilne moči in prehoda na železnice s šibkejšim ustrojem. Zadnja leta so se te razmere temeljito preobrnille, zlasti ko nas je Nemčija odškodovala za reparacijski 15 tonski vagoni z lastno težo 8000 do 11.000 kg. Ker tišijo naše lokalne železnice še vedno v zastarelem ogrodju, je pri vsakem težjem vagonu, ki prehaja na lokalne železnice ali se tam naloži, treba upoštevati dovoljeno nosilno težo na dotični progi. Recimo n. pr. dovoljena nosilna teža na progi Zabok Krapinske Toplice—Krapina je 18.000 kg. Ker tehta voz 9000 kg, se sme naložiti v njega samo 9000 kg.

Od ustroja železnice je torej odvisna hitrost vlaka, možnost nakladanja in izraba vagona do največje bruto teže.

Na naslednjih železniških odsekih vozijo vlaki z dovoljeno hitrostjo in vozovi se prevažajo z bruto težo:

1. Zagorski osebni vlaki (ker imajo manjše stroje) vozijo s hitrostjo 45 km na uro, teža tovornih vozov je neomejena. 2. Osebni vlaki vozijo s hitrostjo 30 km, tovorni vozovi se prevažajo do bruto teže 24.000 kg. 3. Mešani vlaki vozijo s hitrostjo (25 km) konjskih vagonov vozovi se prevažajo do bruto teže 18.000 kg. 4. Dokler se železnica ne utrdi, vozijo vlaki z zmanjšano (25 km) hitrostjo kakor pod 8. 5. Osebni vlaki vozijo s hitrostjo 35 km in tov. vozovi se prevažajo z največjo bruto težo 28.000 kilogramov. 6.—8. Osebni vlaki vozijo s hitrostjo 60 km, teža tovornih vozov je neomejena.

Primerjajmo še vožnjo dveh potnikov iz Zagreba v Maribor. Prvi se vozi z vlakom a) iz Zagreba gl. kol. čez Krapino medtem ko potuje drugi z vlakom b) čez Zidani most.

a) Zagreb—Krapina—Grobelno: Odhod iz Zagreba gl. kol. ob 18.30, prihod v Zabok Krapinske Toplice ob 15.5, odhod iz Zaboka Krapinske Toplice ob 15.15, prihod v Krapino ob 16.10, odhod iz Krapine ob 16.20, prihod v Rogatec ob 17.10, odhod iz Rogatec ob 17.24, prihod v Grobelno ob 18.36.

b) Zagreb—Zidani most—Grobelno: Odhod iz Zagreba gl. kol. ob 16.35, prihod v Zidani most ob 18.54, odhod iz Zidanega mosta ob 19.25, prihod v Grobelno 20.20.

V Grobelnem se snidesta oba potnika in nadaljujeta vožnjo z vlakom b) do Maribora, kamor prispeta ob 22 uri.

Potnik a) se odpelje iz Zagreba za 3 ure 15 minut prej, čaka v Grobelnem na vlak b) 1 uro 53 minut, je torej na železnici celih 8 ur 30 min. medtem ko se vozi potnik z vlakom b) direktno 5 ur 25 min. do Maribora.

Prav takšna je zveza zjutraj. Ugodnejših zvez ni pričakovati, dokler se ne ojači gornji ustroj prog Krapina—Zaprešić in Grobelno—Rogatec. Voznega reda na progi Maribor—Ljubljana in Zagreb ne morejo bistveno spreminjati v prid Rogaške proge.

IZ STATISTIKE NASIH ŽELEZNIC.

Vsi vlaki so prevozili leta 1927. na normalnotirnih progah 96,2 milj. km, na ozkotirnih pa 8,7. Lokomotive so napravile pri tovornih vlakih na normalnotirnih progah 87,1 milj. km, na ozkotirnih 10,2. Potniški vagoni so prevozili na normalnotirnih progah 864,2 milj. km na os, na ozkotirnih pa 85,8. Tovorni vagoni, natovorjeni so napravili 682,5, oz. 232,8 milj. km, prazni pa 268,1, oziroma 66,2. Skupaj so prevozili potniški in tovorni vozovi 1284,9 na normalnotirnih in 404,9 na ozkotirnih progah. Generalno ravnanje železnice je zaposlovalo konec 1927 502 uradnika, oblastna ravnanstva pa 3052. Za vzdrževanje proge je bilo 22.335 oseb, osebja na postajah 15.084, voznega osebja 5564, strojnece 3759. V kurilnicah je bilo 11.500 uslužbenec, v glavnih delavnicah 8545 in v raznih službah 463.

Na kilometer proge je prišlo skupno 8 oseb, na 1000 vlakovnih km 1,6 osebe, in na 100.000 vagonovskih km na os pa 4,2.

MEDNARODNA TRGOVINA Z ŽIVINO IN VETERINARSKO-POLICIJSKI PREDPISI.

Niso samo uvozne carine tiste, ki ovirajo svobodno mednarodno trgovino, ampak tudi drugih sredstev se države poslužujejo, da onemogočijo uvoz neljubega jim blaga. Veterinarsko-policijski predpisi, ki naj imajo namen onemogočiti uvoz tuje živine iz zdravstvenih ozirih, služijo posebno pogostokrat v isti namen kot carinske meje.

Društvo narodov, ki si je stavilo nalogo, da odpravi ovire svobodne trgovine, je moralo zavzeti svoje stališče tudi v temu vprašanju. Veterinarsko-

policijskih predpisov ni mogoče odpraviti, pač pa je treba preprečiti, da bi se jih države posluževale neopravičeno samo radi tega, da ovirajo uvoz.

Gospodarska sekcija društva narodov je dobila nalogo, da prouči sredstva, ki bi se z njimi dosegli garancije, da izvojni interesi drugih držav ne bodo po nepotrebnem oškodovani a da bo obtem drugim državam dana možnost, da se varujejo pred kužnimi boleznimi.

Eksperti gospodarske sekcije so prišli do zaključka, da je medsebojno zaupanje med uvoznimi in izvoznimi državami predpogo vsake mednarodne akcije, ki naj olajša trgovino. To zaupanje pa mora imeti za podlago v vsaki državi redno organizirano veterinarsko službo in redno in hitro objavo vseh informacij, ki se nanašajo na zdravstveni položaj izvoznih držav.

Naloga društva narodov bo še, da postavi enotne vidike za organizacijo informacijske službe, kakor naj se uvede v posameznih državah.

Jugoslovanski izvoz v Italijo. Največji del izvoza v mesecu maju je šel v sledeče države: Italija, Ogrska, Nemčija, Avstrija, Švica, Čehoslovaška, Francija, Grška in Egipt. Italija je na prvem mestu za gradbeni les, živo živino, hrastove hlode, drva, na drugem mestu za sveže meso in na tretjem za konje.

Carine prost uvoz strojev. Ministrstvo trgovine bo podvrglo reviziji seznam strojev, ki se smejo uvažati v našo državo brez carine, ker se ne izdelujejo v naši državi. Sedanji seznam ne odgovarja več potrebam in vsebuje tudi stroje, ki jih mi sami izdelujemo.

Nova delniška družba. Dne 31. julija t. l. bo ustanovni občaj zbor družbe »Grmeč, industrija drva, d. d. v Zagrebu.

Dobave. Gradbeni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do dne 30. julija t. l. ponudbe za delo in dobavo materiala pri pokritju strehe na postaji Sv. Lovrenca na Pohorju. — Do dne 27. julija t. l. pa glede dobave raznega telefonskega materiala; strojni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do dne 26. julija t. l. ponudbe za dobavo 1450 zvrtov trakov za merjenje brzine; do dne 27. julija t. l. za dobavo 40 kg ploščatega stena za petrole in olje, 80 kg stena iz ovčje volne in 368,60 kroglice za pleskanje; do dne 28. julija t. l. za dobavo specialnega kita za lepjenje strojni jermenov, 330 m strojni jermen raznih dimenzij, 5000 komadov acetilenskih gorilcev 10 lit., 250 komadov acetilenskih gorilcev 14 lit., medenastih z vložki in 2000 komadov vložkov za gorilce 14 lit.; do dne 30. julija t. l. pa glede dobave 500 kg volne za ležišča iz bombaževine. — Ravn. drž. rudnika v Brezi sprejema do dne 27. julija t. l. ponudbe za dobavo 250 m³ smrekovega janskega lesa; ravn. drž. rudnika Zabukovca sprejema do dne 28. julija t. l. ponudbe glede dobave 30.000 kg sena. — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: dne 27. julija t. l. pri dir. drž. žel. v Sarajevu, gradbeni oddelek glede dobave 58 m³ brastovih desk do dne 28. julija t. l. in glede dobave 100 m³ smrekovih desk in smrekovega gradbenega materiala. — Ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 25.000 pol rožastega papirja; do 2. avgusta glede dobave 10 komadov zložljivih nosilnic za bolnike in 15 komadov rešilnih skrinjic. — Ravn. drž. žel. v Ljubljani, strojni oddelek, sprejema do 1. avgusta ponudbe glede dobave 67 m³ mehkih desk; do 3. avgusta glede dobave 20.000 škatljic vžgalice; do 6. avgusta glede dobave 650 kom. signalnih šip in raznih sestavnih delov (specialni material tverke Hugo-Hauschalter, Dresden), dalje glede dobave 11.300 kom. smirkovega platna, 50 kg smirkove paste in 3 kg šelaka. — Ravn. drž. žel. v Subotici, prometno-komercialni oddelek, sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave konopnenih cevi za gašenje požara in glede dobave 2000 kg kristalne sode in mila za pranje. — Drž. rudnik Kreka sprejema do 11. avgusta ponudbe glede dobave 25 kompletih oblek za ognje-gasce. Pri ravn. drž. žel. v Sarajevu, strojni oddelek, se bo vršila 11. avgusta 3. oteralna licitacija za pranje perila za salonske in potniške vozove. — Pri istem ravnateljstvu, gradbeni oddelek, se bo vršila 13. avgusta 1. licitacija za dobavo 200 komadov rožnih svetiljk za čuvaje. — Ravnateljstvo drž. žel. v Ljubljani sprejema do dne 28. julija ponudbe za dobavo 2 komadov kolesnih zvezd za gonilne osi. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 6. avgusta ponudbe za dobavo centrifugalne sesalke. — Dne 9. avgusta se bo vršila pri inženjerskem oddelku Dravske div. oblasti v Ljubljani oteralna licitacija glede oddaje popravilnih del pri vojašnici Kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja v Mariboru. — Natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borza

Dne 26. julija 1928.

DENAR.

Promet v devizah je bil danes srednji. Največ ga je bilo v Curihu, Berlinu in Pragi. London in Berlin sta padla, Dunaj se je dvignil in sicer precej znatno od 802,73 na 808. Privatno blago je bilo v devizah Newyork, Pariz in deloma tudi London, ostalo pa je dala Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi 26. julija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 25. VII
Amsterdam	—	2290,50	—	—
Berlin	1357,10	1361,10	1358,60	1358,75
Bruselj	—	792,33	—	—
Budimpešta	—	992,18	—	—
Curih	1094,10	1097,10	1095,60	1095,60
Dunaj	801,50	804,50	803,—	802,73
London	276,17	276,97	276,57	276,72
Newyork	56,81	57,01	56,91	56,91
Pariz	222,81	223,81	222,81	—
Praga	168,24	169,04	168,64	168,62
Trst	—	297,92	—	297,60

Zagreb, Berlin 1937,10—1800,10, Curih 1094,10—1097,10, Dunaj 801,50—804,50, London 276,17—276,97, Newyork 56,80—57, Pariz 221,81—223,81, Praga 160,24—169,04, Italija 296,56—298,56.

Belgrad, Berlin 1937,10—1800,10, Dunaj 800,15—804,50, London 276,17—276,97, Newyork 56,81—57,01, Pariz 221,81—223,81, Praga 168,74—169,02, Trst 295,50—296,50.

Curih, Belgrad 9,135, Berlin 124, Budimpešta 90,50, Dunaj 73,27 bl., London 25,2325, Newyork 519,35, Pariz 20,3375, Praga 15,39, Italija 27,18, Bu-

karšt 8,175, Sofija 8,76, Varšava 58,25, Madrid 85,50.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,45, Kodanj 189,25, London 34,435, Milan 37,095, Newyork 708,75, Pariz 27,76, Varšava 79,45. Valute: dolarji 706,50, fr. frank 27,85, lira 37,29.

Praga. Devize: Lira 177, Belgrad 59,35, Pariz 182, London 164,10, Newyork 33,75.

Dinar: Newyork 175,95, Berlin 7,38, London 276,50.

Trst. Belgrad 83,58—83,62, Curih 366,75—368,75, Dunaj 268,75—272,75, London 92,84—92,97, Newyork 1903—1906, Pariz 74,70—74,80.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Celjaka 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. Nar. banka 6800, 7% invest. posoj. 88,50—89, vojna odškodnina ar. 437—437,50, kasa 436,13—437, jul. 437—437,50, avg. 440,50—441, Kred. 85, Hipo 59,50—60,50, Jugo 88—88,50, Prastidiona 950—952,50, Ljublj. kreditna 126—130, Zem. 140—150, Srpska 145—148, Gutmann 205, Slavex 100—108, Slavonija 12, Trbovlje 460—470, Vevče 105—110, Nar. šuma 116, Danica 138—146.

Belgrad. Narodna banka 6850, vojna odškodnina 436,75, 436, avg. 451,75, sept. 456,50, agrari 53,50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81,70, Zivno 180, Hipo 7,20, Alpine 40,65, Greinitz 3,25, Leykam 9,28, Trbovlje 58,90, Slavonija 1,22.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Zaključnih je bilo 5 vagonov merkantilnih tramov, od 3/3—6/7, 4—8 m, po kupčevih notih, fko vagon Sušak po 320. Tendence čvrsta.

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post. plač. 90 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 78—79 kg, 2%, za julij 295—297,50, za avg. 292,50—295, koruza nova 840—845, oves stari baški 275—280, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plač. po prejemu 515—520. Zaključkov ni bilo. Tendence slaba.

Novi Sad. Pšenica bač. 287,50—242,50, potiska 245—250, ban. 230—235, srem. 237,50—242,50, ječmen bač., srem. 210—215, oves avg. 195—200, koruza bač. 292,50—295, ban. 290—292,50, moka 0 g 385—395, št. 2 365—375, št. 5 345—355, št. 6 305—315, št. 7 290—295, št. 8 175—185, otrobi srem., bč. 160—165, ban. 155—160. Promet: 22 1/2 vag. pšenice, 31 vag. koruze, 8 vag. moke, 1 vag. ovasa, 2 otrobov.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica okt. 28,20—28,44, zaklj. 28,42—28,44, marec 30,50—30,68, zaklj. 30,66—30,68, rž okt. 25,40—25,68, zaklj. 25,68—25,70, marec 27,36—27,52, zaklj. 25,68—25,70, koruza julij 22,64, 22,50, maj 23,74—23, zaklj. 25,96—25,96.

Za duha in srce

Moderna opera in ne usoda pri kritiki

Danes je zlezel med sodobne glasbene bogove Evrope tudi Schönbergovec Alban Berg, ki se navadno navaja v vrsti Hindemith, Stravinski, Busoni, Schönberg itd. Njegova opera »Vojček« (Wozecek) mu je mahoma pomogla k slavi. Vendar ta slava še ni soglasna in dober del, večina konservativnega in drugostranskega glasbeništa Vojčka ne prizna. Razvila se je o tej operi izredno živahna polemika, ki je trajala več let in dunajski »Musikblätter des Anbruch« so celo izdali brošuro »Alban Bergs Wozecek und die Musikkritik«, ki je zelo zanimivo čtivo. Kompromisa obe stranki ne poznata: ena trdi, da je opera največji škandal sveta, druga, da je Vojček višek operne produkcije sploh. Ob priliki generalne vaje pred premiero sta »Nene Freie Presse« in »Lokalanzeiger« debelo objavila senzacijo o škandalu v operi in o demonstracijah proti Vojčku, Bergu, Schönbergu. Judom sploh (Berg in njegov učitelj Schönberg sta oba žida) in moderni posebej in proti intendantu državne opere, ki pusti izvajati tako »sramoto« se prav posebej. Nasprotno sta poročala »Börsenkurier« in »Montag Morgen«, da so Vojčku pri izkušnji živahno aplaudirali! Težko je sedaj izvedeti jedro resnice.

Isto je s kritikami. Sedemnajst vodilnih nemških glasbenih kritikov, res najveljavnejši moje, so soglasni v tem, da je Vojček mejnik v razvoju glasbe in ga po pomenu in epikalnosti nvrščajto k Wagnerjevemu »Tristanu«. Govore o nedosežni ženialnosti ritmične, melodične, harmonične inspiracije, o pretresljivem izrazu, visokem etosu dela — skratka — višek in nič manj.

Baš toliko, če ne še večje število konservativnih kritikov pa trdi ravno nasprotno. Bralcu naj bo postrženo le s par cvetovi: gequältes, mißthelendes Gackern, »Hexenbrennigel an abgehackten Orchesterlauten, mißhandelten Menschenkehlen, tierischen Aufschreien, Brüllen, Röcheln und allen üblen Geräuschen«; Bergu pravijo ti kritiki »tovarnar rjovenja«, zastrupljavec vodnjaka nemške glasbe, »zločinec«, »goljuf«, »Moses Kanaleruch«, Paul Zschorlich je zapisal v »Deutsche Zeitung«:

Razpis.

Cerkveni konkurenčni odbor v Rušah razpisuje oddajo vseh popravil pri cerkvi, stolpu, vseh nadarbinskih in cerkvenih poslopih v Rušah. Vsa dela, zidarska, tesarska, kleparska, mizarska, steklarska, pleskarska itd. se oddajo skupno enemu stavebniku. Pregled vseh potrebnih popravil je interesentom v župnišču na razpolago. Interesente se prosijo, da oddajo svoje pisemne in pravilno kolkovane ponudbe v župnišču v Rušah do dne 5. avgusta 1928 do 9 popoldne. Vsak ponudnik naj priloži potrdilo o plačanem pridobinskem davku. Kavcija v znesku 10% celotnega proračuna se mora pri oddaji ponudbe oddati v hranilni knjižnici ali državnih papirjih. Odbor si pridrži pravico proste oddaje dela brez ozira na višino ponudbe. Vse delo se mora izvršiti do 1. avgusta 1929, najnujnejše pa še to leto. Plača se samo resnično izvršeno delo. Plačilne pogoje naj stavi vsak ponudnik posebej. Odgovor na svojo ponudbo bo vsak ponudnik prejel pisмено.

Ruše, dne 25. julija 1928.

Cerkveni konkurenčni odbor v Rušah.

Poceni prevoze

po deželi in v mestu, blaga, drv, premoaga, pohištva hitro in poceni. — Prevoznik: Franjo Schwab, Ljubljana, Poljanska cesta 31. — Telefon 2510.

Nas nad vse ljubljani, nepozabni sinček in bratec

Radivojček

nas je zapustil po kratki, mukepolni bolezni v nežni starosti 4 let ter odšel med nebeške krilatece.

Pogreb nepozabnega se vrši v petek 27. VII. ob pol 17 iz bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Trebnje, 27. julija 1928.

Zalujoča rodbina Ogričeva in sorodniki.

Razpis.

Razpisuje se zniževalna dražba za zidarsko, kleparsko in pleskarsko delo pri popravilu cerkve, župnišča in mežnarije v Laporju, ki se bo vršila 12. avgusta 1928 ob 3 popoldne na licu mesta. Skupna vsota za vsa popravila je proračunjena na okroglo 60.000 Din. Proračun s podrobnim opisom del je na vpogled v župnijski pisarni v Laporju. Podpisani odbor si izrecno pridržuje pravico oddati dela tudi ponudniku, ki bi ne stavljal najnižje ponudbe.

Cerkveni konkurenčni odbor v Laporju.

Zahvala. Za množične dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega predragega nepozabnega očeta, gospoda

Ivana Kovačič
uradnika v p.

za poklonjene krasne vence in šopke se tem potom vsem najpristnejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, gospodu ravnatelju dr. Steru, gg. uradnikom, požarni brambli in vsem prijateljem in znancom, ki so našega predragega očeta spremili na njegovi zadnji poti.

Rog. Slatina, 23. julija 1928.

Zalujoči ostali.

V globoki žalosti sporočamo prežalostno vest, da je naš dragi soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

Rok Sirnik

hišni posestnik in mizar

dne 26. t. m. po dolgem trpljenju, prežalostno s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 28. julija 1928 ob 5 popoldne iz hiše žalosti Zg. Šiška, Kosova ulica 80, na pokopališče v Dravljah.

Zg. Šiška, dne 26. julija 1928.

Zalujoči ostali.

